

Meetme «Õppijakeskse ja uuendusmeelse kutsehariduse arendamine ning elukestva õppe võimaluste laiendamine»

**Euroopa Sotsiaalfondi projekt „Õppijate väljalangemise vähendamine
kutseharidussüsteemist“**

Õpilasabi ümarlaua parimate praktikate kogumik

Materjalid on koostanud projekti koolitusel osalejad ja koolitajad

2013

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Sisukord

Meetme «Õppijakeskse ja uuendusmeelse kutsehariduse arendamine ning elukestva õppe võimaluste laiendamine»	1
Euroopa Sotsiaalfondi projekt „Õppijate väljalangemise vähendamine..... kutseharidussüsteemist“	1
Õpilasabi ümarlaua parimate praktikate kogumik	1
Materjalid on koostanud projekti koolitusel osalejad ja koolitajad	1
Tugisüsteem	4
LP MUDEL: OLUKORRA SÜSTEEMNE KAARDISTAMINE	7
LP MUDEL: ÕPIKESKKOND JA PEDAGOOGILINE ANALÜÜS.....	8
PROBLEEMI SÄILITAVAD TEGURID	10
3 VAATENURKA PROBLEEMI MÄÄRATLEMISEL.....	11
1.SAMM: KELLEL ON PROBLEEM?	14
2.SAMM: IME-KÜSIMUSED	15
2.SAMM: “SAMMUD ÜLES”- TEHNIKA EESMÄRGISTAMISEL	16
3.SAMM: ERINEVATE VAATENURKADE VÕTMINE	17
LP MUDELI 4.SAMM: PROBLEEMI SÄILITAVAD TEGURID	18
5.SAMM: AJURÜNNAK.....	19
II etapp LAHENDAMISVÕIMALUSTE HINDAMINE, VÄLJAVALIMINE JA EDASIARENDAMINE .	20
5.SAMM: SÕELUMINE – meetod ajurünnaku 2.etapi läbiviimiseks	21
5.SAMM: MEETOD “MÕLEMAD VÕIDAVAD”	22
Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 1.....	23
Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 2.....	25
Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 3.....	27
Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 4.....	28
Olukorra süsteemne kaardistamise kasutades LP-mudelit nr 5.....	29

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 6.....	31
Olukorra süsteemne kaardistamise kasutades LP-mudelit nr 7.....	32
Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 8.....	34
Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 9.....	38
Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 10.....	39
Ümarlaud.....	40
Ümarlaud nr 1.....	40
Ümarlaud nr 2.....	41
Ümarlaud nr 3.....	42
Ümarlaud nr 4.....	43
Ümarlaud nr 5.....	44
Ümarlaud nr 6.....	45
Ümarlaud nr 7.....	46
Ümarlaud nr 8.....	47
Ümarlaud nr 9.....	48
Ümarlaud nr 10.....	49
Ümarlaud nr 11.....	50
Ümarlaud nr 12.....	56
Ümarlaud nr 13.....	57
Ümarlaud nr 15.....	59
Ümarlaud nr 16.....	61
Ümarlaud nr 17.....	63
Ümarlaud nr. 18.....	64
Ümarlaud nr 19.....	65
ALLIKAD.....	66

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Tugisüsteem

Tugisüsteem on omavahel seotud tugiteenuste kogum kõikide õpilaste kaasamiseks ja võrdsete võimaluste tagamiseks hariduses. Tugisüsteem tagab võimalikult varajase kitsaskohtade märkamise nii õppeprotsessis kui käitumises ja suhtlemises, püüab ennetada probleemide tekkimist ning juba tekkinud raskuste korral leiab õpilasele sobivad tugiteenused. **Tugiteenused** on õppija õppimist toetavad teenused. Haridusasutustes töötavate tugispetsialistide (eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog) eesmärk on pakkuda igakülgset abi ja toetust raskustesse sattunud õpilastele (Klaar jt, 2007). Õppimise ning koolieluga toimetuleku abistamiseks on erinevaid tugiteenuseid.

- ❖ Tugiõpe – toetatud õpe, järelaitamine. Õpilase esmane toetamine klassi ja/või aineõpetaja poolt.
- ❖ Õpiabi - õppekava täitmist võimaldav tavapärasest erinev õppekorraldus (individuaalne õppekava) või õppevorm (koduõpe).
- ❖ Eripedagoogiline nõustamine - eripedagoogi põhilisteks ülesanneteks on märgata õpilaste hariduslikke erivajadusi, millest tulenevalt on tekkinud raskused. Eripedagoogi tegevused:
 - lastevanemate ja haridusasutuste töötajate nõustamine erivajadustega laste arendamisel ja nende toimetuleku toetamisel;
 - pedagoogide nõustamine lapsele jõukohase õppematerjali valikul ja erinevate õpistrateegiatega ning võtete kasutamise osas;
 - pedagoogide nõustamine individuaalse õppekava koostamisel, hindamise korraldamisel ja sobilike õppevormide rakendamisel;
 - vajadusel lapsele täiendavate uuringute soovitamise;
 - osalemine koostöövõrgustike töös ja valdkonna- alase teavitustöö läbiviimise.
- ❖ Psühholoogiline nõustamine – koolipsühholoogi töö eesmärgiks on haridusasutustes õppivate laste arengu toetamine koostöös lapsevanemate ja haridustöötajatega, kaasates vajadusel teiste erialade spetsialiste. Oma töös juhendub koolipsühholoog

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

lapse isiksuse mitmekülgse arendamise, kaitstuse ja psühholoogi töö eetilistest printsiipidest. Koolipsühholoogi töövaldkondade hulka kuulub:

- lapse arengut mõjutavate tegurite hindamine (testimine, vaatlemine, intervjuerimine);
 - nõustamine ja konsulteerimine;
 - koostöö lapsevanemate ja teiste spetsialistidega;
 - temaatiliste loengute läbiviimine õpilastele/õpetajatele (teavitustöö).
- ❖ Sotsiaalpedagoog - tegeleb koolikohustuse eirajate ning käitumis- ja kohanemiskustega õpilastega. Koostöös rühmajuhendajate ning aineõpetajatega selgitab välja riskigruppi kuuluvad õpilased (perekondlikud probleemid, käitumisprobleemid, mitterahuldavad õpitulemused, isiksuslikud probleemid, tervise probleemid), et toetada õpilase sotsiaal-emotsionaalset kohanemist koolis, perekonnas ja ühiskonnas. Tegeleb koolivägivalla- ja sõltuvusprobleemide lahendamise ja lahendamise. Nõustab õpilasi, lapsevanemaid ja õpetajaid. Teeb koostööd lastekaitse- ja korraldussüsteemidega. Sotsiaalpedagoog arvestab oma töös kutse- eetikat, et tagada konfidentsiaalsus.
- ❖ Karjäärinõustaja - toetab õppijat karjääri planeerimisel, aidates tal suurendada teadlikkust iseendast, hariduse ja tööturu võimalustest, püstitada eesmärged ja kavandada tegevusi nende eesmärkide saavutamiseks. Oluline on, et kutseõppeasutuste õppuritel oleksid tingimused karjääriplaneerimisalaste oskuste kujundamiseks ja elukestvaks õppeks valmistumiseks.
- ❖ Kooliõde – töö põhisuunaks on õpilase terviklik areng, terviseedendamine, nõustamine ning haiguste ennetamine. Kooliõe ülesanded:
- õpilaste profülaktiline läbivaatus;
 - immuunprofülaktika teostamine;
 - ravitöö püsivate tervisehäiretega õpilastega;
 - riskirühma õpilaste individuaalne ja rühmanõustamine;
 - kutsenõustamine (https://www.eesti.ee/est/koolitervishoid_tervisekasvatus/).

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

- Huvialategevus – erinevate huvialategevuste kaudu kujunevad noore inimese praktilised ja kogemuslikud oskused. Kui ainetunnid annavad õpilastele teadmisi, siis isiksuseks kujunemine toimub pigem vaba aja veetmise ja huvitegevuse kaudu. Huvitegevuses osalemine arendab õpilaste vaimseid ja füüsilisi võimeid, sotsiaalseid teadmisi, oskusi ning kogemusi. Läbi huvitegevuse kujunevad isikuomadused, nagu töökus, sihikindlus, saavutusvajadus, vastutustunne, kohusetunne. Huvitegevuse kaudu saavutatakse enam tunnustust, eduelamusi (Huviharidus ja huvitegevus, 2005).

Tugiteenuseid peab olema vastavalt vajadusele. Oluline on, et õpilast ning lapsevanemat ei koormataks üle erinevate spetsialistide ning meetoditega. Märksõnad siinkohal on strateegiline lähenemine ning järjepidevus (Randma, 2010).

Tugisüsteeme on vaja arendada ning rakendada, luua koostöövõrgustikke erinevate osapoolte vahel.

Koostöö koolis on olukord, kus püütakse leida tegutsemisviisi, mis võimaldaks täielikult arvestada mitme erineva osapoolte huve (õpilane – õpetaja – tugispetsialist - lapsevanem). Koostöö on vahend eesmärkide täitmiseks ning selle eelduseks osapoolte vaheline mõistev suhtumine ja usaldus. Selleks, et osapooled omavahel koostööd saaksid teha peab neil olema ühine lähtekoht probleemide lahendamiseks. Kooli koostöö koduga on õppija arengu seisukohalt üks määravamaid võtmefaktoreid, tagades kõikide osapoolte kaasamise ühise eesmärgi saavutamiseks. Õpilane, kes esmakordselt pärast põhi- või keskkooli lahkub kodust, vajab vähemalt esialgu kodu kontrolli ja toetust. Kool saab kodu selles oluliselt abistada.

Tähtis on koostöö lapsele oluliste täiskasvanutega, kusjuures nende omavaheline adekvaatne suhtlemine, infovahetus ning töö planeerimine, kooskõlastamine, funktsioonide ning vastutuse jagamine tagab lapsele asjatundliku abi ning tema probleemide lahendamise (Edovald, 2003).

LP MUDEL: OLUKORRA SÜSTEEMNE KAARDISTAMINE

PROBLEEMI KINDLAKSMÄÄRAMINE

EESMÄRGI/SOOVOLUKORRA SÕNASTAMINE

OLUKORRA KIRJELDAMINE, INFORMATSIOONI JUURDEHANKIMINE

SÄILITAVATE TEGURITE KINDLAKSTEGEMINE

ABINÕUDE KAVANDAMINE

VALITUD ABINÕUDE RAKENDAMINE

TULEMUSTE HINDAMINE

JÄRELDUSED, ÜMBERHINDAMINE

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

LP MUDEL: ÕPIKESKKOND JA PEDAGOOGILINE ANALÜÜS

1. DEFINEERI PROBLEEM VÕIMALIKULT TÄPSELT

- Mida saab siin pidada probleemiks?
- Mida me probleemist teame?
- Kuidas me saame seda mõista?/ Kuidas me seda mõistame?
-

2. SÕNASTA SOOVOLUKORD

- Mis on eesmärk/soovolukord?
- Eesmärk annab tegevusele suuna
- Eesmärgi/soovolukorra sõnastus peab olema käitumuslikult kirjeldatud, et oleks võimalik aru saada, kui see on saavutatud
-

3. KIRJELDA OLEMASOLEVAT OLUKORDA, OTSI INFORMATSIOONI JUURDE (siin on oluline säilitada hinnanguvaba alushoiak)

- Mida me praegu teame?
- Mida me peaksime veel teadma?
- Info erinevatest vaatenurkadest
 - o Kes on osalised selles olukorras?
 - o Mis toimub? Mida ta teeb/nad teevad? Mida on näha/kuulda?
 - o Millal see täpselt toimub (igas tunnis, hommikul, päeva lõpul?)
 - o Kui tihti?
 - o Kus see juhtub? jne.
 - o Aga mitte MIKS, sest see vähendab kirjelduslikkust
- Kuidas infot juurde saada: vaatlus (et välja selgitada säilitavad tegurid); vestlused (kellega – teised õpetajad, õpilased, perekond, kogu klass); video, küsimustik
- Info analüüs: kas saime uut infot? Erinevad vaatenurgad; kas vajame veel uut infot
-

4. MÄÄRA KINDLAKS SÄILITAVAD TEGURID

Säilitav tegur aitab probleemil elus püsida ja säilida. Ta pole kujunenud olukorra põhjus, kuid hoiab seda alal.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

5. KAVANDA ABINÕUD

- Mida kõike saame muuta keskkonnas ja kuidas? Oluline on töötada rohkem kui 1abinõuga korraga ja luua erinevaid lahendusvariante.
- Kes? Millal? Mida täpselt?

Abinõud tuleb suunata säilitavate tegurite kaotamisele.

6. HINDA ABINÕUDE TULEMUSLIKKUST

- Millised abinõud rakendati?
- Kas seda tehti süstemaatiliselt?
- Kas ja kuidas probleem vähenes?
- Kas eesmärk/soovolukord saavutati?

7. VAATA ÜLE

- Kui ei ilmnenud positiivset muutust, siis on võib-olla vaja ka probleem ümber sõnastada

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

PROBLEEMI SÄILITAVAD TEGURID

Säilitav tegur on mingi piirav tingimus suhete süsteemis, mis on seotud ühe või mitme inimese käitumisega ning kordub.

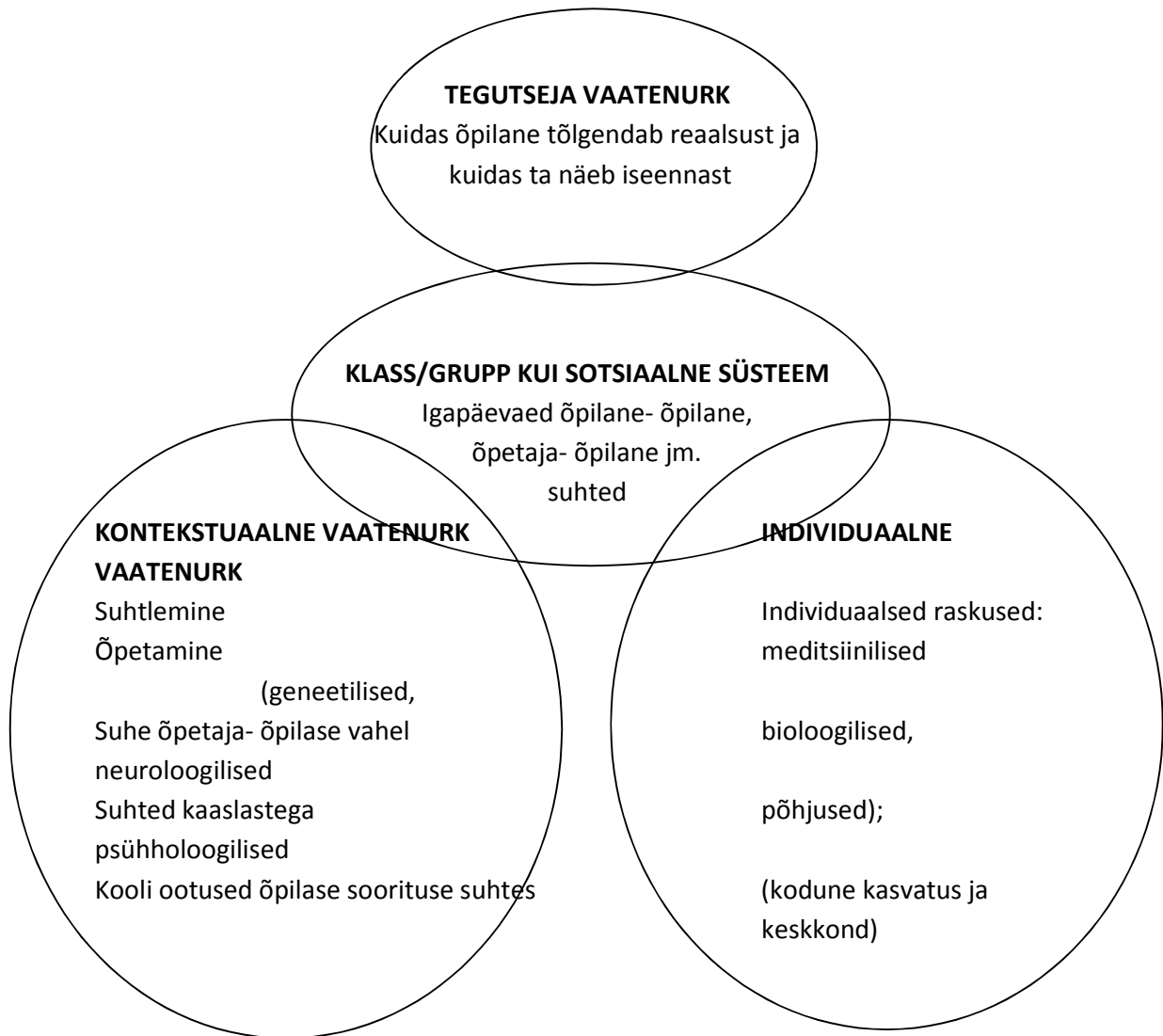
Tavapärasemaid valdkonnad, kus säilitavaid tegureid otsida:

- Õpilase – õpetaja suhe
- Suhteskkond ja õpilaste omavahelised suhted klassis
- Reeglid ja reeglite rikkumise tagajärjed
- Klassi kui grupi juhtimine
- Tunnis kasutatavad meetodid ja tunnisisu
- Diferentseerimine tunnis
- Fookus toimetulekul
- Prosotsiaalse (grupi vajadustele vastava) käitumise julgustamine (hoolitsemine, abistamine, jagamine jmt)
- Kodu ja kooli koostöö, koostöö kogukonnaga
- Koolisisene koostöö
- Õpetaja reaalsustaju ja arusaam elust

3 VAATENURKA PROBLEEMI MÄÄRATLEMISEL

SÜSTEEMNE LÄHENEMINE hindab käitumist 3 vaatenurgast:

- individuaalsete mõjurite
- käituja/tegutseja enda
- konteksti perspektiivist.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Üldiselt nähakse probleeme ainult individuaalsest vaatenurgast ning keerulisi olukordi ei vaadelda lähtuvalt tegutsejast ega kontekstist. **Individaalset vaatenurka on väga raske kui mitte võimatu mõjutada!**

Õpetajal on kasulik vaadelda probleeme kontekstuaalsest vaatenurgast, kuna neid protsesse saab ta ise igapäevases töös juhtida ja muuta. **Probleemid luuakse ja säilitatakse suhetes. Seega on kõige tõhusam suunata jõupingutused sellesse ossa.**

Oluline on õppida tundma ka ebakohase käitaja reaalsustaju, enesetaju ja käitumise positiivset kavatsust käitaja enda jaoks. **Selle mõjutamine on pikk protsess ja nõuab mõjutajalt isiksuslikku küpsust.**

1. JA 3. SAMM: KÄITUMISE HINNANGUVABA KIRJELDAMINE

Käitumine on midagi, mida saab pildistada või salvestada, midagi, mida me näeme ja kuuleme ja millele me ei ole veel andnud oma tõlgendust.

Probleemi käsitlemisel on oluline kirjeldada **jälgitavat** käitumist (MIDA TA TEEB), seda, mida on võimalik otseselt näha, kuulda või mõnel muul viisil tajuda.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Mõned soovitused

- KIRJELDAGE TÄPSETE, MITTE EBAMÄÄRASTE SÕNADEGA
Kui sa meie kooli korrast kinni ei pea ...

- HOIDUGE OLETUSTEST TEISE MOTIIVIDE, ISELOOMU JA USKUMUSTE KOHTA
Sa vist ei taha ... Sa ei ole viitsinud ... Kui sulle pole meie kokkulepped tähtsad ...

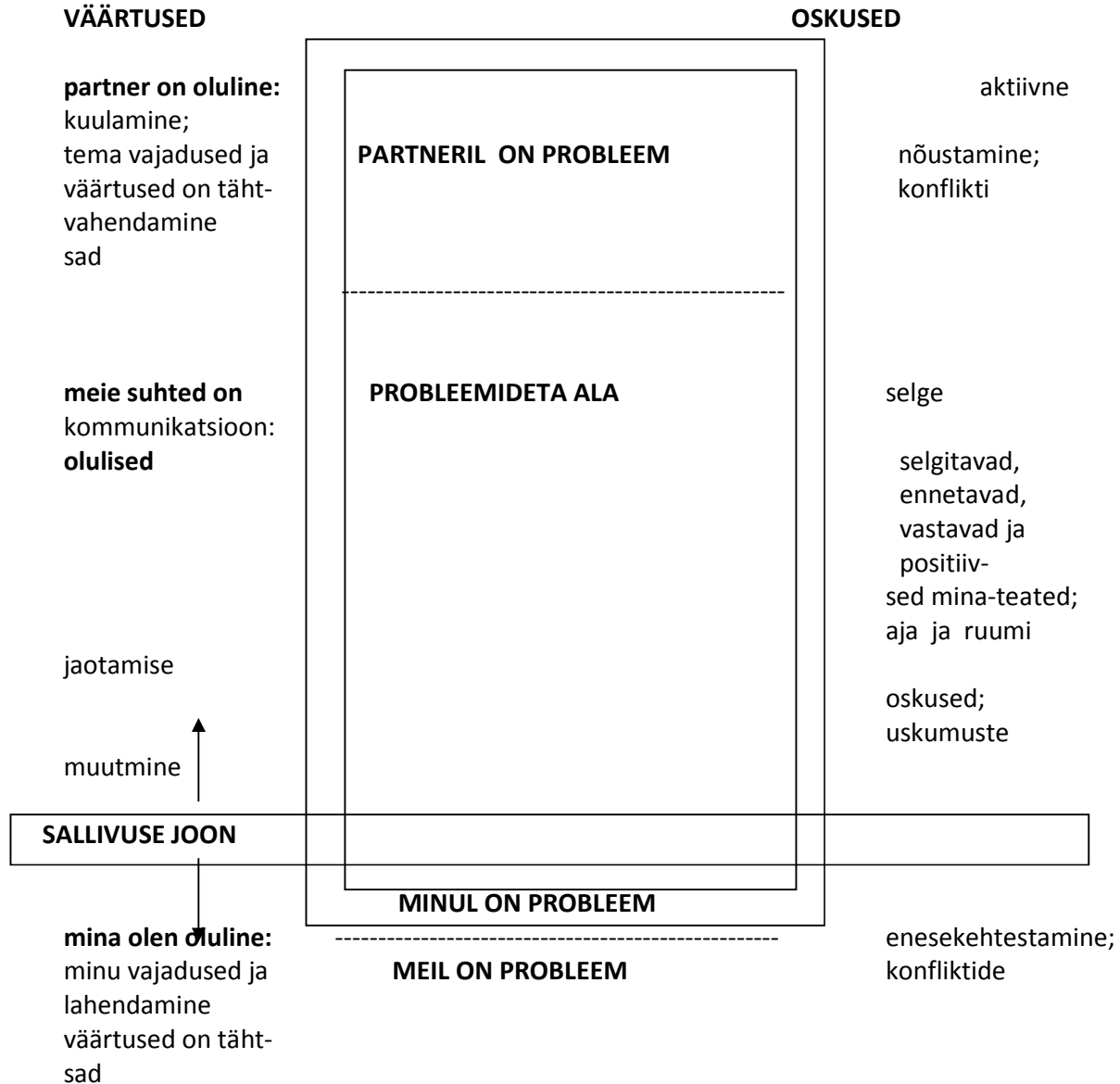
- VÄLTIGE SILDISTAMIST, KIRJELDAGE VÕIMALIKULT OBJEKTIIVSELT
Tüüpiline noore inimese suhtumine!

- VÄLTIGE ABSOLUTISEERIMIST
Iga kord, kui sa ... Sa jätab alati ... Mitte kunagi ... Kõik ...

- VÄLTIGE HINNANGULISI SÕNU
Sa hilined ... Sinu konspekt on lohakas ... Kui asjad vedelevad niimoodi laual ... Jälle ... Miks ...

1.SAMM: KELLEL ON PROBLEEM?

- Sallivuse joone asukoht oleneb:
1. minust endast - tervis, meeleolu, vajaduste täidetud
 2. ümbritsevast - koht, olukord
 3. teisest isikust - vanus, sugu, seotus minuga

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

2.SAMM: IME-KÜSIMUSED

Metoodika tulemuse visualiseerimiseks

IME-küsimused on heaks abivahendiks, et aidata inimesel nihutada fookust probleemilt võimalikule positiivsele muutusele ja lahendusele. IME-metoodika abil palutakse inimesel kirjeldada võimalikult detailselt olukorda tulevikus, kui probleem on lahenenud.

”Kujuta ette, et on sündinud ime ja see olukord, mis enne oli probleemne, on nüüd järsku saanud selliseks nagu sa tõesti soovid. Anna endale aega, mine oma kujutlusse täiesti sisse. Kirjelda seda ideaalset olukorda:

- Mis on esimene asi, mida sa märkad? Mis on teistmoodi?
 - Mida sa näed, kuuled?
 - Kirjelda oma enesetunnet!
 - Millised mõtted sulle pähe tulevad?
 - Mis toimuma hakkab?
 - Mis juhtub järgmisena?
 - Milliseid tundeid sa tunned?
 - Mida teised (kolleegid, õpilased, sõbrad, pereliikmed) märkavad sinu juures? Mida nemad teevad nüüd teisiti?
- jne.

IME-küsimus viib inimese tulevikku, kus muutus on saanud võimalikuks ja/või probleem ei domineeri enam tema elus. See aitab vähendada tema arengut ja edasiliikumist takistavaid uskumusi ning suurendada lootusrikkust.

Siin on väga oluline, et vestluse juht aitab kõnelejal üle saada oma sisemistest piirangutest ning julgustab teda unistama ja kirjeldama situatsiooni ”täies ilus” e. niisugusena nagu ta tõepoolest seda näha soovib.

2.SAMM: "SAMMUD ÜLES" - TEHNIKA EESMÄRGISTAMISEL

6.SAMM:

.....

↑ 5.SAMM:

Mida see sulle annab?

.....

↑ 4.SAMM:

Mida selle olukorra saavutamine sulle annab?

.....

3.SAMM:

Kui see on käes, siis mida see sulle annab?

.....

2.SAMM:

Kui see ongi nii, siis mida see sulle annab?

.....

1.SAMM:

Mida see sulle annab?

.....

EESMÄRKI:

ALUSTA SIIT!

.....KIRJELDA

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Avatud Meele
Instituut

3.SAMM: ERINEVATE VAATENURKADE VÕTMINE

1. Vali olukord või temaatiline tekst (õpikuteksti lõik, ajaleheartikkel jmt.), millega tahad töötada.
2. Jaga osalejatele eelnevalt ettevalmistatud rollid (olukorra, teemaga seotud huvigrupid). Võib ka teha kogu grupiga eelneva ajurünnaku ning kaardistada erinevaid rolle (*Keda kõike see olukord/teema puudutab; Kes on otsesed või kaudsed osalised selles olukorras*) ning sealt mõned välja valida
3. Anna väikestele gruppidele (või inimestele individuaalselt) aega olukorra/tekstiga tutvumiseks.
4. Kui 1 rollis on mitu inimest, siis anna neile aega arutada oma suhtumist ja emotsioone seoses teemaga ning kujundada oma arvamust sellest
5. Kõikide rollide esindajad tutvustavad kõigepealt ennast (kes ja millised nad on) ning esitlevad oma seisukohta, teised kuulavad.
6. Lisaks võib teha edasiliikumisi teistesse rollidesse, siis algab harjutus uuesti peale 4.sammust.
7. Lõpetuseks on hea teha individuaalne refleksioon või grupiviisiline jagamine sellest, mida osaleja sellest harjutusest kaasa võtab (*Mis oli üllatav? Mis oli häiriv? Mis oli meeldiv? Milline on minu enda arvamus/kavatsus praegu?*)

Meetod sobib sotsiaalse kompetentsuse arendamiseks ning empaatia õppimiseks ja harjutamiseks, samuti on ta hea võimalus uurida erinevaid vaatenurki olukorrale ning paindlikkust ja loovaid lahendusi esile kutsuda.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Avatud Meele
Instituut

LP MUDELI 4.SAMM: PROBLEEMI SÄILITAVAD TEGURID

Säilitav tegur on mingi piirav tingimus suhete süsteemis, mis on seotud ühe või mitme inimese käitumisega ning kordub.

Tavapärasemaid valdkonnad, kus säilitavaid tegureid otsida:

- Õpilase – õpetaja suhe
- Suhtekeskond ja õpilaste omavahelised suhted klassis
- Reeglid ja reeglite rikkumise tagajärjed
- Klassi kui grupi juhtimine
- Tunnis kasutatavad meetodid ja tunnisisu
- Diferentseerimine tunnis
- Fookus toimetulekul
- Prosotsiaalse (grupi vajadustele vastava) käitumise julgustamine (hoolitsemine, abistamine, jagamine jmt)
- Kodu ja kooli koostöö, koostöö kogukonnaga
- Koolisisene koostöö
- Õpetaja reaalsustaju ja arusaam elust

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ühtki probleemi ei saa lahendada sama teadvuse abil, mis selle on loonud.

Tuleb õppida maailma uutmoodi nägema.

A. Einstein

5.SAMM: AJURÜNNAK

Ajurünnak (A.Osborne) on ideede kiire genereerimine ja kirjapanek ilma neid lähemalt selgitamata, arutlemata või hindamata. Kõige olulisem on **hoida ideede väljapakkumine selgelt lahus nende hindamisest.**

O etapp - ÜLESANDE PÜSTITAMINE

Ajurünnakule eelneb probleemi selge sõnastamine. Tahvlile pannakse kirja küsimus, millele otsitakse vastust. Oluline on, et küsimus oleks sõnastatud nii, et see kutsuks esile divergentset mõtlemist ja aitaks mõttepiirangutest vabaneda (Mida **kõike** ...; Milliseid **kõikvõimalikke** ...; Mis **kõik**...; Kelle **kõigi**... jne.)

I etapp - IDEEDE GENEREERIMINE

Inimene või grupp hakkab esitama **igasuguseid** ideid ja lahendusi, ka esmapilgul täiesti võimatu, absurdse või rumalana tunduvaid. Kõik tekkinud ideed märgitakse üles. Oluline on meeles pidada, et:

- iga idee saaks üles tähendatud (kasutades ütleja võtmesõnu),
- ideed poleks nummerdatud ega korrastatud (nt. seotud ütlejate nimedega).

I ETAPI REEGLID:

- **Mida rohkem, seda uhkem!**

Suur osa genereeritud ideedest eemaldatakse hilisemates staadiumides

- **Mitte kritiseerida ega anda hinnanguid!**

See on tähtsaim seadus ajurünnakul - enne järgmist etappi ei kritiseerita ega vaagita hindavalt ühtegi lahendusvarianti. Kõik ideed on teretulnud! Oluline on ka hoiduda selgitamisest ja selgituste küsimisest.

- **Mida metsikum, seda parem!**

Esmapilgul mõttetu või teemaväline idee võib olla tegeliku lahenduse algeks; samuti mõjuvad "hullumeelsed" ideed grupile lõõgastavalt ning tõstavad töövõimet.

- **Sa võid ratsutada ka võõral hobusel!**

Üksteise ideid võib laiendada, täiendada, täiustada.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Avatud Meele
I n s t i t u u t

II etapp LAHENDAMISVÕIMALUSTE HINDAMINE, VÄLJAVALIMINE JA EDASIARENDAMINE

Eialgu võimatuna näivate mõttekäikude edasiarendamine võib sageli viia väärtuslike uute tulemusteni. Hindamise võimalusi:

- Intuitiivne hindamine (uudsus, ligitõmbavus, teostatavus)
- Rühmitamine
- Pingerea koostamine, punktide andmine

Sellele järgneb edasiarendamist vajavate tahkude väljaselgitamine ja esimeste sammude kavandamine.

Ajurünnak aitab:

- ületada probleemilahendamist takistavaid tõkkeid (liigne kriitilisus, lootusetus, passiivsus, rutiin, vähene eneseusaldus jmt.)
- suurendada mõtlemise voolavust, paindlikkust ja originaalsust
- rohkendada lahendusvariantide, ideede väljapakumist

Ajurünnaku tulemuslikkusele võib kaasa aidata ka järgnev:

- **Mitmekesine osalejate ring.** Kõige levinum viga on kutsuda ideid genereerima antud ala spetsialistid. Neil inimestel on sarnane taust ning nad teavad sellest teemast liiga palju. Tulemuseks on piiratud ideede ring. Parimad ajurünnaku meeskonnad koosnevad võimalikult erineva taustaga inimestest võimalikult erinevatest valdkondadest.
- **Entusiastlik läbiviija.** Läbiviija ülesanne ei ole ise ideid genereerida, vaid osalejaid julgustada, ideid üles kirjutada, aega jälgida ja ajurünnakut juhtida. Heal läbiviijal on hea huumorisoon ja osavad nipid osalejate innustamiseks. Ta rõõmustab eriti ennekuulmatute ja hullumeelsete ideede puhul. Oluline on, et läbiviija ei oleks hierarhilistes suhetes osalejatega.
- **Mitte mingit segamist.** Helisevad telefonid või vahepealne lahkumine häirib tugevalt ideede voolavust. Ajurünnakut ei saa alustada enne, kui kõik on kohal.
- **Piisav aeg.** Ajurünnaku jaoks tuleks planeerida orienteeruvalt 2 tundi.
- **Mõnus keskkond.** Oluline on leida mugav ja piisavalt avar ruum. Soovitavalt võiks ajurünnakut viia läbi väljaspool oma kontorit, kus kõik tunnevad end mugavalt ning nad ei muretse oma töökohustuste pärast.
- **Huumor.** Naer ja nali mõjuvad inimestele vabastavalt.
- **Spontaansus.** Ajurünnakule ei tohi tulla eelnevalt ettevalmistatud ideedega.
- **Teadmine, mis edasi saab.** Isegi, kui ajurünnakus osalejad ei osale ideede elluviimisel, on hea teada, mida ideedega edasi tehakse. See suurendab valmisolekut ka edaspidi ajurünnakutes osaleda.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

5.SAMM: SÕELUMINE – meetod ajurünnaku 2.etapi läbiviimiseks

Sõelumist kasutatakse juhul, kui tegemist on ideede genereerimise tulemusel saadud suure ideekuhjaga. Sõelumise võib läbi viia paarikaupa või väiksemas grupis.

Ideed võib sõeluda mitmesse rühma, näiteks:

- Ideed, mis on kohe rakendatavad;
- Ideed, mille rakendamiseks kulub lisaressurssi – raha, aega, inimesi, energiat, oskusi vms.;
- Ideed, mis on väga intrigeerivad, kuid;
- Ideed, mis tunduvad mõttetus;
- Ideed, mis jne.

Sõelumisel leitakse kergesti üles need ideed, mis käesolevas olukorras ja tingimustel on kõige sobivamad, ei vaja lisatingimusi, olulist lisaressurssi, väärtuse lisamist jms. Samuti on oluline, et selgesti saavad esile toodud ideed, mis vajavad täiendavaid ressursse ja edasiarendamist. Nendele tuleks lisada ka tähtsajad ja eestvedaja, kes juhivad ideega edasitegemist.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Avatud Meele
Instituut

5.SAMM: MEETOD “MÕLEMAD VÕIDAVAD”

(PROBLEEMI LAHENDAMISE 6-ASTMELINE MUDEL)

0- ASTE ehk KOOSTÖÖ LOOMINE

Tähtis on saavutada kõikide osapoolte nõusolek osalemiseks.

- Kasutatakse aktiivset kuulamist, et teada saada, kuivõrd ja millistel tingimustel on teised osapooled nõus koostööd tegema
- Tegeldakse teise poole hirmude (isikliku allajäämise, ettevõtmise ebaõnnestumise jm suhtes) ja muude negatiivsete tunnetega

1.ASTE ehk PROBLEEMI MÄÄRATLEMINE VAJADUSTE KAUDU

- Osapooled väljendavad oma lahenduste aluseks olevaid vajadusi (vajadus ei ole sama, mis lahendus!)
 - *mida kõike see sinu/teie mõttes juba valmisolev lahendus sulle/teile annaks;*
 - *mida kõike sa/te ei saa, kui valitakse teise poole lahendus; millest kõigest sa ilma jääd, kui läheb nii nagu mina tahtsin*
- Vajadused kirjutatakse välja

2.ASTE ehk LAHENDUSVARIANTIDE VÄLJAPAKKUMINE (ajurünnaku esimene etapp)

- Osapooled genereerivad võimalikke ideid probleemi lahendamiseks
 - *mida rohkem, seda uhkem!*
 - *mida metsikum, seda parem!*
 - *ei kriitikale!*
 - *sa võid teise idee seljas sõita!*

3.ASTE ehk LAHENDUSVARIANTIDE KRIITILINE HINDAMINE

- Üheskoos eraldatakse need, mis ei sobi ühele või teisele osapooltele
- Teostamiskõlblikud osad jäetakse alles (*kas nende puhul on loetletud vajadused rahuldatud?*)

4.ASTE ehk LAHENDUSE VÄLJAVALIMINE

- Valitakse välja üks või kombineeritakse mitmest variandist kokku

5.ASTE ehk LAHENDUSE RAKENDAMINE (PLANEERIMINE)

- Kes mida teeb? Millal? Mis ajaks? Kuidas ?

6.ASTE ehk TULEMUSE HINDAMINE

- Aja möödudes hinnatakse, kuidas valitud lahendus sobis.
 - *kui lahendus ei toimi, on viga lahenduses, mitte inimestes-osapooltes*

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

- *kui lahendus ei toimi, on mõni vajadus jäänud tähelepanuta, võib-olla ei ole seda selgelt väljendatud 1. etapis*

Olukorra süsteemne kaardistamine, kasutades LP-mudelit nr 1

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane käib tunnis. Pealiskaudsel vaatlemisel tundub, et teeb tööd, aga kui vaja esitada/esitleda oma tööd, siis ta keeldub (ei vasta suuliselt, ei anna oma vihikut kontrollimiseks).

2. Soovolukord

Õpilane lahendaks ülesandeid ja räägiks õpetajaga tunniteemaliselt. Või õpilane sõnastaks, milliseid ülesandeid talle meeldiks lahendada.

3. Olukorra kirjeldamine

Õpilane istub rühmatöös omaette, mängib mõnikord telefoniga (mitte alati) või räägib tunnivälisest asjadest. Kirjalike iseseisvate tööde puhul kirjutab, kuid õpetaja ei tea mida. Suulisest vastuste andmisest keeldub (nii oma arvamuse esitamine kui ka loominguliste ülesannete ettekandmine või lihtsalt teksti lugemine töölehtedelt). Tavaline vastus on, et ta pole veel valmis saanud. Tavaolukordades suhtleb õpetajaga (räägib ilmast, sopasest põrandast eelmise päeva televisioonisaatest). Teeb nalja. Küsib pastakat ja paberit. Vaatlusel tundub, et saab teiste õpilastega läbi (ei ole vaikne nukrutseja). Suhtleb nendega. Pinginaabriga suhtleb intensiivselt. Pinginaabriga on koos ka vahetundides. Pinginaabril on kõik tööd esitatud ja alati esitleb suulisi töid.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Õpetaja ei jäta jonniga ja pöördub endiselt õpilase poole.

5. Abinõude kavandamine

Õpilasega suhtlemine nelja silma all. Küsida tema eesmärke ja mõtteid. Õpetaja peegeldab oma tundeid, aktiivselt kuulata õpilast. Uurida teiste õpetajate käest, kuidas nende tunnis õpilane käitub. Küsida kogemusi.

6. Valitud abinõude rakendamine

Õpilasega suhtlemine oli vaevarikas. Pinginaaber ootas ja õpilane ei avanenud. Proovisin uut aega kokku leppida, aga õpilane oli ilmselgelt orienteeritud kiiresti lahkumisele sellest vestlusest.

Rääkisin eriala õpetajaga, kus selgus, et praktilistes tundides on õpilane motiveeritud tegutsema, täheldas mõningast ebakindlust. Küsib aeg-ajalt asju üle.

Küsisin oma tunnis kõigilt õpilastelt, et kuidas saaks ajalugu praktilisemalt teha. Panime ajurünnaku tulemused tahvlile. Konkreetne õpilane oma arvamust ei ütelnud. Valisime kogu

pakutust koomiksi tegemise. Kõik tegid, ka see õpilane, aga pärast valmis tööde hunnikus tema tööd ei olnud.

7. Tulemuste hindamine

Eialgu veel tulemust pole. Olen hakanud õpilast rohkem märkama ja näen, et ta joonistab vihikusse erinevaid sõnu ja tähti. Kutsusin ta koos pinginaabriga tahvli juurde ajurünnakut läbi viima, aga sellest ta ka keeldus. Pinginaaber tuli üksi.

8. Järeldused, ümberhindamine

Ilmselt on õpilasel mingi tõke minu isiksuse või meetoditega. Kahjuks meie kooli taustal ta uut ajalooõpetajat ei saa. Uue võimalusena saan paluda, et kutseõpetaja vestleks temaga, sest tõenäoliselt tunneb õpilane seal ennast mugavamalt.

Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 2

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane on viimasel kursusel. Senini on ta kõik kursused lõpetanud õppevõlgadeta. Viimase kursuse alguses sattus ta autoavariisse ning sai väga raskelt vigi. Ema pöördus koheselt kooli õppealajuhataja poole ja kirjutas avalduse akadeemilisele puhkusele jäämiseks. Õpilasel oli aga osa õppeaineid juba vastatud.

2. Soovolukord

Õpilane lõpetaks kooli sel aastal oma grupiga.

3. Olukorra kirjeldamine

Õpilane viibib haiglaravil ja ei ole veel teada, kui kiiresti ta paraneb. Mina grupijuhatajana pean õpilasega sidet telefoni teel. Kuuldes ema kirjutatud avaldusest, on õpilane nõrдинud. Ta tahaks kooli lõpetada koos oma grupiga.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Praktiline õppetöö läheb edasi, aga õpilane ei saa ikka veel kooli tulla. Õpilase tervis küll paraneb, kuid tekib ka vastulööke. Mõne aja pärast saab ta tasapisi liikuma ning on võimeline haigevoodis õppetööga tegelema. Ta kirjutab uue avalduse akadeemilise puhkuse lõpetamise kohta ning sõbrad toovad selle kooli.

5. Abinõude kavandamine

Uurisin eriala õpetajate käest, kas ja kuidas on õpilasel võimalik aineid vastata? Kõik õpetajad olid valmis oma aine materjale talle saatma ning teda hiljem vastama võtma.

6. Valitud abinõude rakendamine

Suhtlesin erialaõpetajatega ja palusin neil õpilasele koostada vastavad materjalid, mida ta sai haiglas õppida. Kõik õpetajad, kelle poole ma pöördusin, olid vastutulelikud ja saatsid õpilasele kas minu kaudu või interneti teel vajalikud õppematerjalid. Õpilane tegeles nendega jõudumööda. Vahetevahel pidin talle ka tema kohustusi meelde tuletama, aga asi tegelikult toimus.

7. Tulemuste hindamine

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Kui õpilane sai haiglaravilt koju, siis ta kooli veel tulla ei saanud, sest vahepeal oli tekkinud vastulööke. Kui ta paranes, tuli ta kooli ning hakkas õpetajatele vastamas käima. Tal tuli sooritada ka praktilisi töid. Abi oli ka grupikaaslastest, kes aitasid nõu ja jõuga. Igal nädalal vestlesin temaga vähemalt korra tema õppevõlgadest. Positiivne oli see, et õpilane suutis õigeaegselt oma õppevõlad likvideerida.

8. Järeldused, ümberhindamine

Sellistes olukordades on alati mõistlik enne olukorra raskust hinnata ja siis alles teha otsuseid. Kui me oleksime jäänud ema otsusega nõusse, siis ei oleks õpilane sel aastal kooli lõpetanud.

Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 3

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane puudub koolist. Tal on väike laps, kelle hoidja on samuti sünnitamas.

2. Soovolukord

Õpilane jätkaks õppetööd oma grupis.

3. Olukorra kirjeldamine

Vanemad tüdrukut ei aita. Kodustkäimine 35 km kauguselt ei tuleks kõne allagi. Päevahoidu pooleaastast ei võeta.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Õpilasele määratakse õpe IÕK alusel. See annab talle võimaluse emaili teel osasid aineid vähendada.

5. Abinõude kavandamine

Uurisin eriala õpetajate käest, kas ja kuidas on õpilasel võimalik aineid vastata? Kõik õpetajad olid valmis oma aine materjale abiõpetajale andma. Kuna endine lapsehoidja peaks kohe-kohe sünnitama ja varsti on ka koolivaheaeg tulemas, on tehtud IÕK 3 kuud, mille jooksul selgub, kas lapsehoidja on võimeline kaht last hoidma, et õpilane saaks koolis käia

6. Valitud abinõude rakendamine

Koostati IÕK kolmeks kuuks kõikides ainetes.

7. Tulemuste hindamine

Praegu, kahe kuu möödudes, õpib tüdruk endiselt IÕK järgi, kuid on näha, et tal on raske.

8. Järeldused, ümberhindamine

Vähemalt on õpilasele antud võimalus oma grupiga jätkata. Akadeemilist puhkust võib alati veel võtta.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 4

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane on I kursusel. Lõpetanud LÕK õppekava, lisaks veel koduõpe. .

2. Soovolukord

Õpilane jätkaks õppetööd soovitud grupis.

3. Olukorra kirjeldamine

Õpilase vaimne tase on väga madal. Õpetatavad ained on talle väga rasked. Lisaks kõigele ta ka ei püüa. Käitub väga agressiivselt. Grupi õpilased soovivad tema lahkumist.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Õppetöö jätkub. Õpilasele määratakse õpiabi tunnid , kus oleks võimalik eelmiste aastate koduõppele sarnaselt töötada üks-ühele

5. Abinõude kavandamine

Uurisin eriala õpetajate käest, kas ja kuidas on õpilasel võimalik aineid vastata? Kõik õpetajad olid valmis oma aine materjale abiõpetajale andma. Küll aga olid probleemid edasi klassikaaslastega suhtlemisel.

6. Valitud abinõude rakendamine

Koostati IÕK aines eesti keel, mis tundus talle hirmraske. Aineõpetaja andis lisakonsultatsioonid, toimus abiõpe, kasutati `õpime õppima` mooduleid. Õpilane suunati ka linna psühholoogi vastuvõtule.

7. Tulemuste hindamine

Mitte midagi ei muutunud. Õpilane polnud suuteline koos teistega õppima.

8. Järeldused, ümberhindamine

Soovitasime õpilasel vahetada õppegruppi, võimalusel ka kooli. Tema vaimne tervis ja psüühika vajab erialaspetsialisti abi, mida meie koolis pole võimalik rakendada.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Olukorra süsteemne kaardistamise kasutades LP-mudelit nr 5

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane puudub sageli tundidest kas terve koolipäeva, hilineb või lahkub viimastest tundidest, seoses sellega tekivad lüngad teadmistes ja õppetöö tulemused mitmetes ainetes on mitterahuldavad.

2. Soovolukord

Õpilane ei puudu põhjuseta koolist, osaleb kõikidest tundides ja sooritab kõik ettenähtud tööd vähemalt rahuldavale hindele.

3. Olukorra kirjeldamine

Nädalas puudub õpilane vähemalt kahel koolipäeval, lisaks lahkub viimastest tundidest. Palju mitterahuldavaid hinded ja tegemata arvestuslikke töid. Õpilane elab koos emaga, kes töötab kahel töökohal. Ema ütleb, et ta on liiga koormatud, et kontrollida poja kooliskäimist. On olemas grupikaaslane, kellega koos tundidest lahkutakse. Tihti tuleb sõber mõttele, et võiks tundide ajal linnas midagi huvitavat teha. Helistatakse vanadele koolikaaslastele ja sõidetakse nendega kokku saama. Hommikuti ei jõua esimesse tundi.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Kodune olukord - ema ülekoormatus töö, isa elab perekonnast lahus.

Sõprade mõju.

Pikaajaline ebaedu kogemine, eneseusu kadumine.

Kriitiline iga.

Oskamatus õppida.

5. Abinõude kavandamine

Individuaalne vestlus rühmajuhatajaga, karjäärikoordinaatori abi. Küsida õpilase eesmärke ja uurida, mis põhjusel ta pidevalt puudub. Õpetaja peegeldab oma tundeid, aktiivselt kuulata õpilast. Uurida teiste aine- ja kutseõpetajate käest, kuidas õpilane nende tunnis käitub ja mis on neile tunnis silma jäänud. Rääkida õpilasele reaalsest olukorrast, mis saab siis, kui ta edasi puudub ja oma õppevõlgnevusi ei likvideeri. Vestlus lapsevanemaga.

6. Valitud abinõude rakendamine

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Vestlus emaga ei andnud tulemusi. Ema tunnistas, et tema võim poisist üle ei käi. Individuaalsel vestlusel rühmajuhatajaga tõi õpilane välja, et valitud eriala on osutunud liiga raskeks. Vestlused õpetajatega kinnitasid poisi enesehinnangut. Olenemata korduvatest vestlustest õpilase arusaamad ei muutunud.

7. Tulemuste hindamine

Peale süstemaatilisi vestlusi selgus, et õpilane on teinud vale eriala valiku. Paari nädala pärast võttis õpilane oma dokumendid välja ja lahkus koolist.

8. Järeldused, ümberhindamine

Kui õpilasele eriala ei sobi, siis pole õpetajatel siinkohal midagi teha. Uue eriala valimine on parim lahendus.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Olukorra süsteemne kaardistamise, kasutades LP-mudelit nr 6

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane ei seltsi oma grupikaaslastega, sest tal on kõrge enesehinnang. Istub üksinda pingis, hoidub vahetundide ajal eraldi, ei osale rühmatöodes. Pärit haritlasperekonnast, lõpetanud erakooli, puuduvad sotsiaalsed oskused, ei oma ettekujutust reaalsest elust.

2. Soovolukord

Õpilane suhtleb kaasõpilastega, töötab meeskonnas ja arvestab ka teiste inimeste vajadustega.

3. Olukorra kirjeldamine

Osaleb tunnis aga ei suhtle teiste õpilastega. Ta seab end teistest kaasõpilastest kõrgemale, mis tekitab ebamugava õhkkonna ja tekivad konfliktid. Õpilane ei taha teha rühmatöid, see on tema jaoks ebameeldiv (kehakeel reedab) ja see tekitab kaasõpilastes trotsi. Õpilane läheb kergesti endast välja ega suuda ennast kontrollida.

Rohkem on vaja informatsiooni tema eelmisest koolist, suhetest vanemate ja eakaaslastega.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Kõrge enesehinnang

Kodune taust

5. Abinõude kavandamine

Läbi erinevate tööde ja ülesannete sulandada õpilast tegema meeskonnatööd. Erialast lähtuvalt selgitada käsuliini praktilist täitmist. Anda õpilasele võimalikult palju ühiskondlikke ülesandeid.

6. Valitud abinõude rakendamine

Õpilasele määrati rühmavanema roll, millesse suhtus täie tõsidusega. Õpilast rakendati teiste õpilaste järeleaitamisse. Selle tulemusena paranes ta suhtlemisoskus. Ta tegi väga põhjalikku uuringut enne praktikale minekut. Konfliktsituatsioonides hakkas mõistma enda vigu ja oli võimeline vabandama.

7. Tulemuste hindamine

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Õpilase sotsiaalsed oskused on paranenud, kuid soovolukorda pole veel saavutatud. Tulemusi saame hinnata peale õpilase tagasipöördumist praktikalt.

Olukorra süsteemne kaardistamise kasutades LP-mudelit nr 7

1. Probleem

Probleemiks on Karli puudumised ja õppevõlad s.h. erialaainetes. Karl on palju puudunud, kuna käib õppimise kõrvalt tööl. Tal on pere (elukaaslane ja laps) ja sellepärast on töötamine olnud vajalik. Siiani on Karl suutnud oma kooliasjad korras hoida, aga sel aastal on töö juures graafikuid muudetud ja palju tööaega kattub koolitundide ajaga. Karl peab oma peret üleval pidama ja toetajaid tal materiaalselt pole. Vajalik oleks kooliajad ja tööajad sobilikult kokku sobitada nii, et Karlil oleks võimalus nii õppida kui ka tööl käia. Karlile meeldib elektriku eriala ja tööl teeb ta ka elektritöid.

2. Soovolukord

Soovolukorras saaks Karl nii õppida ja kooli lõpetada kui ka kooli kõrvalt tööl käia. Ümarlaua liikmete arvates on olukord lahendatav. Õpilasele on vaja koostada individuaalne õppegraafik. Siis oleks Karlil võimalik õpetajatega vastamise ajad kokku leppida ja nii saaks õppevõlad likvideeritud. Samuti ei tekiks siis uusi õppevõlgu juurde.

3. Olemasoleva olukorra kirjeldus

Karl on juba 24 aastane ja tal on perekond. Pere üleval pidamiseks peab õpilane kooli kõrvalt töötama. Kohati peab ta ka hommikul last lasteaeda viima (elukaaslane on vahetustega tööl) ja seetõttu hilineb. Karlile meeldib eriala ja ta on võimeline erialaaineid väga hästi vastama. Vastamata on ained sellepärast, et Karl ei saa vastamiste ajal koolis olla. Kohati on töögraafik selline, et Karl ei saa terve nädala koolis olla. Õpilane on väga kohusetundlik ja püüab kõike hästi teha, kuid olukord on lihtsalt Karli võimete piirid ületanud. Õpilane vajab abi, et õppevõlad likvideerida ja kevadel kool lõpetada. Õpilane saab oma olukorra keerulisuses aru ja tahab väga õppimist ja tööd kontrolli alla saada.

Info analüüs:

Infot on piisavalt ja seda on kogutud õppeaasta algusest saati. Info alusel tuleb aidata õpilasel oma aega planeerida nii, et saaks korda õppeained ja saaks ka tööl käia. Selleks tuleb

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

koostada individuaalne õppegraafik, mis võimaldab paindlikult õppeainetega tegeleda ja samas oleks võimalik ka töötada.

4. Säilitavad tegurid

Probleem püsib kuna õpilasel puudub oskus oma aega planeerida. Õpilast on võimalik aidata (koostada graafik) ja probleem laheneb.

5. Kavanda abinõud

Abinõuks olukorra likvideerimisel on individuaalse õppegraafiku koostamine. Graafikut aitavad koostada õppenõustaja ja rühmajuhataja.

Graafiku järgi saab õpetajatega vastamiste ja konsultatsioonide ajad kokku leppida nii, et õpilasel oleks võimalik sel ajal koolis viibida. Töö graafik on alati enne uue kuu algust Karlile teada ja siis saab ka õppeainete tarvis kuupäevad ja kellaajad paika panna. Iga nädal peab rühmajuhataja õpilasega kontakti ja teeb vastamistest kokkuvõtte. See võimaldab edaspidiseid tegevusi planeerida- millise aine õpetajaga on vaja kokku saada ja millises aines on asjad korras.

6. Abinõude tulemuslikkuse hindamine

Õpilase koostati graafik ja ta jälgis seda väga hoolega- õppimisest on ta alati huvitatud olnud. Juba paari kuu pärast polnud õpilasel ühtki võlga ja õppetöö toimus edasi samuti individuaalse graafiku alusel.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Olukorra süsteemne kaardistamine, kasutades LP-mudelit nr 8

1. Probleem

III perioodi lõpus oli Tõnisel mitu hindamata ainet, puudumiste arv oli suur ja õpetajatel palju kaebusi õpilase käitumise suhtes.

Probleemist teame seda, et Tõnis on väga heade võimetega õpilane, kuid probleemid tekivad tänu ebaviisakale käitumisele üldainete tundides. Õpilane on õpperühmas üks paremaid erialatundjaid ja seetõttu on tema enesehinnang väga kõrge. Elektriку eriala vastu tunneb Tõnis väga suurt huvi ja seetõttu peab ta üldaineid mittevajalikeks. Tõnis ei esita õpetajatele nõutud töid ja puudub tundidest. Tulemuseks on hindamata ained või halvad hinded. Tõnis käitub üleolevalt ja püüab üldainete õpetajatele selgeks teha kui mõttetud on üldained. Sellise käitumise tagajärjel tekivad üldainete tundides pidevalt konfliktid. Ta ei lase õpetajatel tundi läbi viia ja segab teisi õpilasi.

Kui probleemi üle mõelda siis õpilane ei anna endale aru, et vajalike oskuste ja teadmiste jaoks on vaja ka üldaineid. Elektriку eriala ei saa ilma keskhariduseta ja sellepärast ei ole üldained sugugi vähemtähtsad kui erialaained.

Probleemi on võimendanud ka see, et Tõnist on erialaõpetajate poolt väga palju kiidetud ja seetõttu ei suuda poiss olukorda objektiivselt hinnata. Erialas on õpilasel väga head hinded ja käitumisprobleeme pole.

2. Soovolukord

Soovolukorras oleks Tõnisel head hinded nii erialaainetes kui ka üldainetes.

Sellise olukorra saavutamiseks on vaja õpilasele selgitada üldainete tähtsust keskhariduse omandamisel ja hariduse tähtsust üldse.

Tõnise suhtumine peab muutuma, ta peab aru saama kõikide õppeainete tähtsusest ja muutma oma suhtumist. Konfliktolukordade tekitamine tundides peab lõppema. Õpilane peab korrektselt ja viisakalt käituma ja korrrektselt õpetajatega suhtlema.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

3. Olemasoleva olukorra kirjeldus

Õpilane puudub tundidest, tunnis osaledes vaidleb õpetajatega, ei tööta kaasa ja ei esita vajalikke töid. Tunnis räägib valju häälega, vahetab kohta ja kõnnib tunni ajal klassiruumis ringi. Kommenteerib õpetaja juttu ja ärgitab teisi õpetajat mitte kuulama.

Teeb ebakohaseid märkusi nii õpetajatele kui ka kaasõpilastele.

Selline suhtumine ja käitumine leiab aset üldainete tundides aga mitte erialatundides. Erialatundides võtab Tõnis aktiivselt tunnist osa, kuulab ja istub vaikselt oma kohal. Vastab õpetaja küsimustele ja tõstab kätt.

Tõnise isa on invaliid ja väga halva tervisega. Ta teab poja käitumist aga paraku ei suuda seda mõjutada. Ema töötab välismaal ja temaga kontakti pole.

Tõnise käitumisesd on vesteldud bioloogia, inimeseõpetuse, suhtlemisõpetuse ja ajaloo õpetajaga.

Kõik kinnitavad üpilase halba käitumist. Õpilane kas puudub või tuleb agressiivsena tundi. Ta käitub ebakohaselt: see väljendub nii sõnaliselt kui ka mittesõnaliselt. Ilmne on õpilase soov saada tähelepanu ja võimu. Tähelepanu vajadust tõestab praaliv käitumine tunnis, pahandused ja pidev püüd rääkida valju häälega ja teisi segada. Sellega püüab õpilane saavutada märkamist ja tunnustust.

Võimu saavutamise soov väljendub trotslikkuses, õpetaja autoriteedi eiramises, peremehetsemises ja iseloomu näitamises. Sellise käitumise positiivne kavatsus on näidata, et ta vajab tunnustust, märkamist, tahan olla silmapaistev ja hea, tahan katsetada ja eksida ja teisi aidata.

Selline käitumine toimub igas tunnis (bioloogia, inimeseõpetus, suhtlemisõpetus ja ajalugu). Õpilase käitumise kohta on võimalik saada infot juurde- selleks kasutada cvaatlust ja vestelda õpilasega. Õpilasega peavad vestlema ka antud üldainete õpetajad, aga enne tuleb neile tutvustada HVK-d ja tunnete peegeldamist. Just tunnete peegeldamine ja HVK aitavad mõista ja aru saada Tõnise probleemist. Õpetajad peaksid oma soovidest õpilasele teada andma selgete mina-sõnumitega.

Eriala õpetajate tunnis sellist ebakohast käitumist ei esine. Küll aga on erialaõpetaja õpilast tunnustanud, temaga vestelnud ja arvestanud tema arvamusi ja soove. Kuna Tõnise teadmised on erialas väga head, siis on võimalik teda kasutada tunnis teioste abistamiseks. Ta teebki seda hea meelega, aitab ja parandab- ja seda õpetaja ka märkab.

Info analüüs:

Infot on olemas piisavalt, sest seda on kogutud pikemat aega. Info alusel tuleb aidata õpetajatel ennast kehtestada, peegeldada õpilase tundeid, väljendada oma soovi selgelt ja konkreetselt, anda õpilasele teada oma tunnetest ja jõuda mõlema poole vajaduste rahuldamiseni.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

4. Säilitavad tegurid

Probleemil aitab elus püsida õpetajate oskamatus antud olukorras. Aga õpetajaid on võimalik aidata ja neid juhendada.

5. Kavanda abinõud

Õpetajad vajavad abi ja neile tuleb olukorda selgitada. Õpetaja peab jääma oma soovile kindlaks, andma teada õpilasele kehtestava mina-teate (enda tunnete peegeldus ja olukorra peegeldus ja mõju minu vajadustele).

Vajadusel korrata kehtestavaid sõnumeid.

Õpilasele tuleb teadvustada tema ebakohase käitumise eesmärki ja rakendada aktiivset kuulamist. See aitab välja selgitada mõlema poole vajadused.

Olukorra lahendamiseks tuleb genereerida ideid. Õpilasel võib olla häid ideid (võimu ihaldes on ta valmis panustama), mis muudavad tunni huvitavamaks ja vähendavad ebamugavusi.

Meeles tuleb pidada, et õpilase käitumise aluseks on positiivne kavatsus ja sellest positiivse kavatsuse eesmärgist tulebki õpetajal lähtuda.

Abinõud lühidalt:

- Kehtestavad mina-teated;
- Tunnete peegeldus;
- Eesmärgi teadvustamine;
- Mõlema poole vajaduste väljaselgitamine;
- Aktiivne kuulamine.

Kavandatud abinõusid tuleb rakendada kõigil üldainete õpetajatel (kelle tunnis õpilane probleeme tekitab). Abi saab paluda rühmajuhatajalt või erialaõpetajalt. Abinõusid rakendada kohe. Tulemustest anname teada kolma nädala pärast.

6. Abinõude tulemuslikkuse hindamine

Abinõud osutusid tulemuslikuks. Õpetajad järgisid nõuandeid ja kasutasid varem paikapandud abinõusid. Algul üks üldaineteõpetaja keeldus kaasa tegemast, nähes aga kuidas teistel hakkasid tunnis probleemid lahenema, otsustas ka tema abinõusid proovida ja tulemus oli hea.

Abinõusid kasutati süstemaatiliselt ja probleem hakkas lahenema. Õpilasega tegelesid ka rühmajuhataja ja erialaõpetaja. Kolm nädalat hiljem oli soovolukord peaegu saavutatud, kuigi vahel tekkis tundides veel mõni probleem. Aga üldjuhul võib probleemi lahendatukd lugeda.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Olukorra süsteemne kaardistamine, kasutades LP-mudelit nr 9

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane käib harva koolis ning ei osale seetõttu tundides. Nüüdseks on tekkinud õppevõlgnevused, mille likvideerimisega õpilane ei tegele. Samas õpilane kinnitab, et ta ei soovi kooli pooleli jätta.

2. Soovolukord

Õpilane käib koolis ja osaleb tundides, on motiveeritud. Õppevõlgnevused puuduvad.

3. Olukorra kirjeldamine

Õpilane ei käi päevade kaupa koolis. Rühmajuhendaja helistamise peale ei vasta. Ühendust on võimalik saada kirja vahendusel ning siis teatab õpilane alati, et on haige (täisealine õppija). Õpilasega koos koostati õppevõlgnevuste likvideerimise graafik, kuid selle kaotas õpilane ära ning järelvastamistega ei tegele. Käitumiselt on õpilane rahulik ning temaga vesteldes kinnitab alati, et järgmisest päevast alustab hoolikalt koolis käimist. Eriala pakub õpilase kinnitusel huvi ning kooli pooleli jätta ei soovi kindlasti.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Rühmajuhendaja vestleb jätkuvalt õpilasega ning üritab selgusele jõuda, mis põhjustel õpilane kooli ei jõua. Koos koostatakse uus õppevõlgnevuste likvideerimise graafik.

5. Abinõude kavandamine

Kasutada erinevaid eesmärgistamise võtteid, pakkuda nõustamist. Rühmajuhendaja peegeldab oma tundeid ning kuulab aktiivselt õpilast. Uurida eelmisest koolist ning kohalikest omavalitsusest, milline oli õppija eelnev õpikogemus ning milline on pere olukord. Vajaduse ning võimaluse korral pakkuda õpilasele majanduslikku toetust, võimalust elada õpilaskodus.

6. Valitud abinõude rakendamine

Kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga vestlusel selgus, et tegemist on asotsiaalse perekonnaga, kes on raskes majanduslikus olukorras. Põhikoolis oli õppijal probleeme hommikuti ärkamisega ning sellest tulenevalt puudus või hilines. Rühmajuhendaja vestles õppijaga ning pakkus välja võimaluse õpilaskodus elamiseks ning koolipoolse majandusliku toetuse taotlemiseks. Õpilast nõustus õpilaskodus elamisega. Lisaks leidis kohalik omavalitsus võimaluse õppijat majanduslikult toetada.

7. Tulemuste hindamine

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Esialgu oli õppijal raske harjuda õpilaskodu reeglitega ning probleeme valmistas hommikune ärkamine. Antud hetkel käib õpilane koolis ning osaleb aktiivselt õppetöös. Puudumisi esineb endiselt, kuid võrreldes varasemaga oluliselt vähem. Lisaks tegeleb õpilane vastavalt koostatud graafikule oma õppevõlgnevuste likvideerimisega.

Olukorra süsteemne kaardistamine, kasutades LP-mudelit nr 10

1. Probleemi kindlaksmääramine

Õpilane on mitmel korral tarbinud õpilaskodus alkoholi ning seejärel hakanud nii kaasõpilasi kui õpilaskodu töötajaid ebatsensuursete väljenditega nimetama. Õpilaskodu nimekirjast ei saa teda kustutada, sest see tähendaks, et õpilasel jääb kool pooleli. Kodust igapäevaselt käimine ei ole võimalik.

2. Soovolukord

Õpilane käitub kohaselt ning alkoholiga probleeme ei esine. Õpilasel on võimalik õpilaskodus elada ning sellest tulenevalt koolis käia.

3. Olukorra kirjeldamine

Õpilane on korduvalt õpilaskodus alkoholi tarbinud ning saanud ka käskkirjad. Sellest hoolimata pole õpilane oma käitumist parandanud. Alkoholijoobes olles sõimab kaaslasi ning õpilaskodu töötajaid, on äärmiselt üleolev. Õpilaskodust välja heitmine tähendaks, et õpilasel jääb kool pooleli, sest igapäevaselt pole võimalik kodust kooli tulla (puudub transport). Samas ei ole see õiglane teiste õpilaskodu elanike suhtes, kelle puhul eelpool nimetatud karistust on rakendatud. Õpilaskodu reeglid on ühesed siiski kõikidele õppijatele.

4. Säilitavate tegurite kindlaks tegemine

Nõustaja vestleb õpilasega ning üritab välja selgitada, millised tegurid vallandavad õpilasel alkoholi joomise.

5. Abinõude kavandamine

Õpetaja/õpilaskodu kasvataja peegeldab oma tundeid ning kuulab aktiivselt õpilast. Õpetaja kasutab kehtestamise võtteid. Õpetaja soovib õpilasel pöörduda nõustaja poole.

6. Valitud abinõude rakendamine

Õpilane käib nõustaja vastuvõtul (korduvalt). Õpilaskodu töötajatega vesteldes ning tundeid peegeldades on õpilane mõistnud, millist mõju avaldavad tema alkoholijoobes öeldud sõnad teistele inimestele.

7. Tulemuste hindamine

Õpilane on muutunud rahulikumaks, mõistlikumaks. Antud hetkel uusi probleeme seoses alkoholi tarbimisega esinenud ei ole. Omal soovil on õpilane jätkanud nõustamisteenuse kasutamist, kuid seda varasemast harvematel juhtudel.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlauad

Ümarlaud nr 1

Aeg Koht	
Osalejad	Rühmajuhataja Õpilaskodu personal
Probleem/Olukord	Esimese kursuse õpilane ei osale õppetöös ning sellest tulenevalt on tekkinud õppevõlgnevused. Õpilane magab õpilaskodus ning ei jõua tundidesse. Hooldajad on mures, sest nädalavahetuseks saabub õpilane alati õigeaegselt koju ning teatab, et koolis on kõik hästi. Hooldaja oli üllatunud, et õpilane on juba kolm nädalat nõnda valetanud. Koolis on õpilane hea huumorimeelega ning tundi ei sega. Õpilaskodu töötaja õpilasi hommikul ei ärata ega kontrolli nende kooliminemist. Aineõpetajad ei märgi õppeinfosüsteemis õpilast puudujaks.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja vestleb õpilasega.• Rühmajuhataja vestlus kursusekaaslastega, kes elavad ühiselamus, selgitamaks välja puudumise põhjused.• Rühmajuhataja ning õpilane koostavad õppevõlgnevuste likvideerimise graafiku, mille täitmist hakkab rühmajuhataja jälgima. Õpilasel on võimalik ise määrata kuupäevad, millal on võlgnevus likvideeritud. Rühmajuhataja jälgib, et eesmärgid oleksid realistlikud/teostatavad.• Rühmajuhataja ning hooldaja teevad omavahelist koostööd.• Õpilaskodu personal äratab õpilase hommikul üles (vajadusel korduvalt).• Koolisisene koostöö: rühmajuhataja – aineõpetajad – õpilaskodu.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 2

Aeg Koht	November
Osalejad	Arenguosakonna projektijuht Rühmajuhataja Õpilaskodu juhataja Õppeosakonna juhataja
Probleem/Olukord	Õpilased magavad õpilaskodus ning ei lähe hommikuti kooli. Lõunase vahetunni ajal saabuvad õpilased õpilaskodusse ning paljud neist ei lähe peale lõunat enam tagasi.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja selgitab olukorda/probleemi õpilaskodu juhatajale.• Õpilaskodu juhataja vestleb õpilaskodu personaliga.• Rühmajuhataja käib regulaarselt õpilasi ise hommikuti äratamas.• Vajadusel helistab rühmajuhataja lapsevanematele ning teavitab neid olukorrast.• Rühmajuhataja vestleb õpilastega ning selgitab välja sissemagamise põhjused.• Rühmajuhataja ning õpilaskodu juhataja teevad ettepaneku alates kell 00.00 õpilaskodus interneti ühendus katkestada.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 3

Aeg Koht	November
Osalejad	Rühmajuhataja Valdkonna juht Õpilaskodu juhataja
Probleem/Olukord	Esimese kursuse õpilane ei osale õppetöös ning sellest tulenevalt on tekkinud õppevõlgnevused. Õpilane magab õpilaskodus ning ei jõua tundidesse. Lapsevanemad on mures, sest sageli kaob õpilane peale koolinädala lõppu ära ning ei lähe nädalavahetuseks koju. Õpilane ei pea kinni tähtaegadest ning lubadustest. Samas on õpilane avatud ning seltskondlik. Sellest hoolimata on tekkinud suhtlemisprobleemid kursusekaaslastega.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja ning valdkonnajuht vestlevad lapsevanema (isa) ning õpilasega.• Rühmajuhataja vestlus õpilasega.• Rühmajuhataja vestlus kursusekaaslastega, selgitamaks välja suhtlemisprobleemide põhjused.• Rühmajuhataja ning õpilane koostavad õppevõlgnevuste likvideerimise graafiku, mille täitmist hakkab rühmajuhataja jälgima. Õpilasel on võimalik ise määrata kuupäevad, millal on võlgnevus likvideeritud. Rühmajuhataja jälgib, et eesmärgid oleksid realistlikud/teostatavad.• Rühmajuhataja ning lapsevanemad teevad omavahelist koostööd.• Õpilaskodu personal äratav õpilase hommikul üles (vajadusel korduvalt).• Koolisisene koostöö: rühmajuhataja – aineõpetajad – õpilaskodu.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 4

Aeg Koht	15.oktoober 2012
Osalejad	Kõikide õppegruppide esindaja ja erinevad valdkonnad- vastavalt üldained, ehitus-, metalli- arvuti-, toitlustusvaldkond
Probleem/Olukord	Ennetustöö oma osakonna õpilaste kooliskäimise paremaks muutmisel
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Aineõpetajatel teha Siseveebi koheselt mäрге kui on probleem õpilasega või kui õpetaja on märganud, et midagi on valesti• Õpilaskodus individuaalselt äratada `paadunud` sissemagajad• Välja anda hiline- ja varemäramineku-load• Esmakursuslase ankeetide alusel viia läbi arenguestlused• Mõelda välja nn premeerimissüsteem väga hea kooliskäimise propageerimiseks• Viia läbi valdkonniti ümarlaud juhtkonnaga ja TR-ga

Ümarlaud nr 5

Päevakord:

1) Õpilaskodu üürivõlad

Arutati olukorda õpilaskodu üürivõlgade tasumisega seoses.

Otsustati:

- 1) Läheneda igale võlgnikule individuaalselt kasutades hinnanguvaba käitumise kirjeldust (miks võlg, millised võimalused on tasumiseks).
- 2) Töötati välja 3 sammuline skeem:
 - Kursusejuhendaja räägib võlgu oleva õpilasega
 - Kursusejuhendaja räägib lapsevanemaga
 - Kursusejuhendaja räägib kohaliku omavalitsusega vajadusel toetuse saamiseks

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 6

Päevakord:

- 1) Õpilaste põhjusega puudumine õppetundidest

Õppeosakonna kokkuvõtte I semestrist näitas suurt põhjusega puudunud tundide arvu.

Arutati, mida teha puudumiste ennetamiseks

Otsustati:

- 1) Ennetustegevusena - õppeosakonna juhataja teeb puudumistest kokkuvõtte ka õppenõukogus. Oma kokkuvõttes rõhutab ta ka kui oluline on puudumiste ennetamiseks et õppetunnid oleksid huvitavad
- 2) Teha puudumiste kohta kokkuvõtte iga kuu lõpus ning edastada see kursusejuhendajatele
- 3) Kui põhjusega puudumised ei sega õppetöö tulemusi, pole vaja üle reageerida

Tagajärgedega tegelemiseks mõeldi välja järgmised sammud:

- Puudujaga vestleb kursusejuhendaja
- Kursusejuhendaja vestleb lapsevanematega
- Puudujaga vestleb õppeosakonna juhataja
- Puudujaga vestleb direktor
- Direktori KK puudujale

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 7

Päevakord:

1. Õppeedukus

Kuulati: 1. Õppeõlgnestega õpilasi

Otsustati: 1. Tõhustada koostööd rühmajuhatajate ja aineõpetajate vahel.

2. Seada sisse rühmajuhatajate kontroll õppeõlgade likvideerimise üle.

Aeg Koht	Detsember 2012.a
Osalejad	Arenguosakonna projektijuht Rühmajuhataja
Probleem/Olukord	Õpilasel on sagedaste puudumiste tõttu tekkinud õppeõlgnestused. Suur õppeõlgnestuste maht omakorda mõjub õpihuvi langetavalt ning õpilasel on tunne, et ta ei suuda oma õppeõlgnestusi likvideerida.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja ning õpilane koostavad ühiselt õppeõlgnestuste likvideerimise graafiku.• Õpilane kasutab järelvastamiste ning konsultatsioonide võimalusi.• Õpilane asub elama õpilaskodusse, et sagedasi puudumisi vältida.• Rühmajuhataja käib õpilast aeg-ajalt õpilaskodus hommikuti äratamas.• Rühmajuhataja kasutab õpilasega eesmärgistamise võtteid.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 8

Aeg Koht	2013/2014 õa
Osalejad	Rühmajuhataja-nõustaja Õpilaskodu juhataja Lapsevanemad
Probleem/Olukord	Esimese kursuse õpilane kustutati õpilaskodu nimekirjast seoses eeskirjade rikkumisega. Lisaks on õpilasel õppevõlgnevused, sest koolis on ta käinud minimaalselt. Õpilane on õpilaskodus maganud ning arvutamänge mänginud. Õpilaskodu kasvataja ning rühmajuhataja äratamisest ennast häirida ei lase ning tundidesse ei lähe.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja-nõustaja vestlus lapsevanematega.• Rühmajuhataja-nõustaja vestlus õpilasega.• Õpilane hakkab koolis käima rongiga ning lapsevanemad jälgivad senisest hoolsamini kooli õppesüsteemi (õpilase hinded, puudumised jne).• Õpilane sõlmib õpetajatega kokkulepped ning tegeleb õppevõlgnevuste likvideerimisega.• Õpilasel on võimalus uuesti õpilaskodusse elama asuda alates jaanuarist – juhul kui puudumised on oluliselt vähenenud ning hinded korras (õppevõlgnevused puuduvad).• Infovahetus kooli ja kodu vahel.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 9

Aeg Koht	Detsember 2012
Osalejad	Rühmajuhataja Valdkonna juht
Probleem/Olukord	Õpilane puudub palju ning sellest tulenevalt on tekkinud õppevõlgnevused. Õpilane väldib vestlusi rühmajuhataja ning valdkonnajuhi. Puudumiste tõendeid õpilane ei esita. Rühmajuhataja vestlused õpilase emaga ei ole andnud tulemusi. Kohati tundub, et lapsevanem ei ole olnud vesteldes adekvaatne (rühmajuhataja isiklik arvamus). Olukorra jätkumisel ei ole õpilasel võimalik esimest kursust lõpetada.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja võtab ühendust õpilase isaga ning selgitab olukorda.• Valdkonnajuht vestleb erialaõpetajatega ning õpilasele pakutakse võimalusi õppevõlgnevuste likvideerimiseks.• Rühmajuhataja vestleb õpilasega ning julgustab teda õppevõlgnevuste likvideerimisel.• Rühmajuhataja jälgib õppedistsipliini täitmist siseveebi vahendusel.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 10

Aeg Koht	November, 2012.a
Osalejad	Rühmajuhataja Osakonna juhataja Õppenõustaja
Probleem/Olukord	<p>20 aastane noormees, 3.kursus, koolis ei käi. 3. aasta jooksul kogu aeg probleemid koolis käimisega, siiani suutnud õppimise korras hoida, kuid nüüd ilmnunud probleemid. Vestlus lapsevanemaga telefoni teel.</p> <p>Kutsutud lapsevanem kooli – selgus, et poeg ei allu ema korraldustele, valetab kooli ja õppetulemuste jne kohta. Poiss ise ütleb, et ei viitsi lihtsalt kooli tulla.</p> <p>Vanemad lahutatud, 1 poeg elab emaga, 1 poeg elab isaga. Isa ei sekku.</p> <p>Poiss andis sõna, et hakkab koolis käima. Tegi mõned õppeained korda, kuid 3 kuu pärast algas sama tee - koolis ei käinud jne.</p> <p>Ema tuli uuesti kooli, siis sekkus ka vanaema – vanaema toetas rahaliselt. Õppevõlgnevusi liiga palju et lõpetada kool õigeaegselt.</p>
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Koosolek: lapsevanem, rühmajuhataja, osakonna juhataja, õppenõustaja.• Olukorrast teavitamine, millised on tagajärjed.• Kirjalik kokkulepe poisiga. Alustab igapäevast kooliskäimist ja koheselt õppevõlgnevuste likvideerimist, õpetajatega kokkuleppimist. Teavitab iga päev rühmajuhatajat oma likvideeritud võlgnevustest (kestis 3 kuud).• Otsus: Õpilane jääb pikendatud õppeaastale – teeb individuaalse plaani järgi ained korda, käib ettevõtte praktikal ja kooli praktikal vastavad kokkulepped sõlmis ise õpetajatega. – soov vastutada ise oma asjade eest. Hetkel asi toimib• Läbirääkimised ka isaga – toetab rahaliselt.• Koostöö osakonna juhatajaga – leida õiged ajad, millal praktilist tegevust järgi teha.

Ümarlaud nr 11

Aeg Koht	5.dets. 2012
Osalejad	Õpilane Rühmajuhataja Õppenõustaja
Probleem/Olukord	<p>Situatsioon: Õpilane on elektriku eriala III kursusel. Viimasel kursusel on ta väga palju puudunud. Õpilane elab lastekülas ja nädala sees kooli ühiselamus. Poisiga tegelevad lasteküla kasvatajad ja koolist rühmajuhataja. Koostöö sujub hästi, aga vaatamata sellele ei suuda osapooled õpilase kooliskäimist mõjutada. Ühiselamuga koostöö puudub. Puudumisi on palju ja õpilane ei oska selgitada, miks ta puudub. Õppeained on hindamata ja tekkis oht, et õpilane ei lõpeta kooli. Arvestades õpilase olukorda (vanemad puuduvad) oleks vaja ikka kool lõpetada, et õpilane saaks edaspidi elus ise hakkama. Paraku hetkeolukord paistab teistsugune.</p> <p>Probleem: Õpilasel on palju puudumisi ja hindamata aineid. Vaja on korralikult koolis käima hakata ja õppeained järele vastata. Korraldasime kiire ümarlause ja kutsusime poisi vestlusele. Osalesid rühmajuhataja, õppenõustaja ja kaks aineõpetajat.</p> <p>1. Vestlus emotsionaalse pinge maandamiseks. Alguses vestlesime õpilasega ja andsime suunavaid küsimusi ja õpilane sai rääkida oma elust-olust lastekülas ja ühiselamus. Küsimused: Kellega sa ühiselamus koos elad? Kas toakaaslased käivad meie koolis? Mida nad õpivad? Mis kell te magama lähete õhtul? Mis kell hommikul ärkad? Millal õpid? Mida veel teed vabal ajal? Kellega koos elad lastekülas? Kui palju sul on sõpru? Mida lastekülas vabal ajal teete? Selgus et lastekülas probleeme pole, neid on aga küllaga ühiselamus: Agost vanemad toakaaslased, koristamisprobleem, oskamatus raha kasutada ja süüa valmistada (raha saab õpilane lasteküla kasvataja käest igal nädalal), magama minnakse hilja ja hommikul ei saada üles, ebaterved eluviisid jne.</p> <p>2. Kellel on probleem? Vestlesime ja püüdsime välja selgitada, kellel on probleem. Õpilane on õppimises maha jäänud aga soovib ikkagi omandada</p>

elektriku eriala ja saada keskhariduse. Kuna õpilane pole koolikohustust täitnud, siis on ta ka sellisesse olukorda sattunud. On vaja koolis käia ja õppeained järele vastata. Õpetajad on nõus õpilasega tegelema aga jälle jääb asi selle taha, et poissi pole koolis.

Järeldus: probleem on õppijal ja ta peab kõik selleks tegema, et probleem lahendada.

3.Eesmärgistamine

Probleem on välja selgitatud ja otsustasime kasutada sammud ülesa tehnikat, et eesmärgid paika panna.

„SAMMUD ÜLES“ – tehnika eesmärgistamisel.

Õppija pani kirja järgmist:

5. samm: ja mida see sulle annab?

Tunnen ennast hästi

4.samm mida selle olukorra saavutamiseks sulle annab?

Annab selle, et tunnen ennast võrdsena teistega, sest mul on raha ja ma saan elada nagu tahan

3.samm: kui see on käes, siis mida see sulle annab?

Siis ma olen selline nagu teised inimesed ja saan iseseisvalt hakkama, ei pea kellegilt abi paluma

2.samm: kui see ongi nii, siis mida see sulle annab?

Annab võimaluse iseseisvalt elada, ise raha teenida

1.samm: mida see sulle annab?

Annab selle, et ma saan hariduse ja eriala ja saan hakata tööle

Kirjelda eesmärki: tahan ained järele vastata, tahan kooli lõpetada ja saada elektriku kutse ja siis tööle minna

4. Kuhu sa tahad minna ja kuidas kavatsed sinna minna? Kõige olulisem on praegu hindeid parandada ja võlgnevused likvideerida, samas ka mitte lasta tekkida uutel võlgadel. Püüdsime selle üles kirjutada.

1.Mis on praegu sinu eesmärgiks?

Käia koolis ja õppeõlad likvideerida

2.Kuidas sa kavatsed sinnamaani jõuda?

Ma pean kooli tulema ja hakkama koolis käima

3.Kuidas sa kavatsed sinnamaani jõuda?

Ma pean hommikul ülersa tõusma ja kooli tulema

4. Kuidas sa kavatsed sinnamaani jõuda?

Ma pean õhtul normaalsel ajal magama minema

5. Kuidas sa kavatsed sinnamaani jõuda?

Ma ei tohi lihtsalt nii kaua arvuti taga istuda

6. Kuidas sa kavatsed sinnamaani jõuda?

Ma pean mõtlema sellele, et haridust on vaja ja ma ei lõpeta muidu kooli

7. Kuidas sa kavatsed sinnamaani jõuda?

Pea hakkama teistmoodi mõtlema

8. Kuidas sa kavatsed sinnamaani jõuda?

Ma tahan ühiselamus teise tuppa saada, kus on normaalsemad toakaaslased. Räägin sellest juhatajaga kohe täna.

9. Ja kui sa need asjad kõik ära teed, mis siis saab?

No siis ma hakkab koolis käima, vastan oma ained järele ja lõpetan kooli koos teistega.

Õpilane sai väga hästi eesmärgistamisest ja sammude seadmisest aru. Punktid sai kirja väga kiiresti.

Otsustasime rakendada ka võitja-võitja meetodit.

VÕITJA- VÕITJA MEETOD:

0 SAMM: probleem on analüüsitud, õpilast toetavad lasteküla töötajad, õppenõustaja ja rühmajuhataja. Tekib tunne, et oleks vaja rohkem ühiselamupoolset koostööd. Ühiselamus puudub kontroll ja õpilane magab päevade kaupa ühiselamus.

Õpilane on nõus õppeedukusest vestlema ja saab aru teema puudutamise vajalikkusest. Selgitame ka võitja-võitja meetodit. Õpilane on nõus vestlema ja eesmärgistama tegevusi olukorra parandamiseks.

I samm: konflikti määretlemine:

Rühmajuhataja tahab, et õpilne koolis käiks ja oma asjad korda teeks.

Õppenõustaja tahab õpilast aidata ainete järele vastamisel
Aineõpetajad tahavad, et õpilane nende ained ära vastaks ja võlad likvideeriks.

II samm: ajurünnak lahenduste leidmiseks.

õpilane pakub välja :

- Õpetajad võiks minuga peale tunde tegeleda ja aidata;
- Kaasõpilaste käest ma võiks saada vihikuid materjalidega
- Õpetajad võiks teha koopiaid, et oleks lihtsam õppida
- Vahetundide ajal ei taha vastata ,sest lõunatada on vaja
- Vastama hakkam ainet kaup

Ümarlaua liikmed:

- Alustama peab kohe täna;
- Kohalviibivad aineõpetajad on kohe nõus materjale andma;
- Vastama peaks mitut ainet korraga;
- Paika peab panema tähtajad;
- Konspektid tuleb ise koostada ;
- Õpetajatega tuleb ühendust võtta kohe täna ja kirjutada meilile.

III samm: lahendusvariantide hindamine

Teostatavad ja vastuvõetavad lahendused:

- Õpetajad võiks peale tunde tegeleda ja aidata

Tuleb õpetajatega sidet pidada ja kohale määratud ajal minna, tuleb jälgida konsultatsioonide ja järelevastamiste aegu ÕIS-ist.

- Kaasõpilaste käest ma võiks saada vihikuid materjalidega

Kuna tegemist on õpilasega kes pidevalt puudub, siis võib juhtuda, et kaasõpilased pole nõus oma materjale andma kartes, et õpilane „kaob koos materjalidega“ ja seega pole see variant reaalne.

- Õpetajad võiks teha koopiaid, et oleks lihtsam õppida

On olemas raamatud ja ise konspekterides saab ikka materjali paremini selgeks. Kui õpikut pole, eks siis kindlasti annab õpetaja koopiaid.

Vahetundide ajal ei taha vastata, sest lõunatada on vaja Vahetundi peab ka nii suure võlgnevuste arguga kasutama. Söögivahetunniks piisab ju ühest vahetunnist. Teistel on vaja õpetajatega kontakteeruda.

- Vastama hakkam ainet kaup

Ühe kaup ei jõua kõike vastata, peab ikka mitu korraga käsile võtma. Alustama peab ikka hooga, sest tööd on palju.

- Alustama peab kohe täna;

Peabki, et kõik jõuda järele vastata.

- Kohalviibivad aineõpetajad on kohe nõus materjale andma;

2 õpetajat, kes viibivad ümarlauas (matemaatika ja bioloogia) on

	<p>nõus kohe peale koosistumist materjalid andma.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vastama peab mitut ainet korraga; <p>Võlgnevusi on liiga palju, et vastata ühekaupa, on vaja küsida ülesandeid ja materjale mitmes aines ja siis hakata nendega tegelema.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paika peab panema tähtajad; <p>Tähtaeg on oluline ja muidu võib asi hakata venima. Tähtaeg distsiplineerib ja annab võimaluse õpilase tegevust kontrollida ja vajadusel aidata. Tähtajad peavad olema . Koostame täpse graafiku ja kontrollime jooksvalt kuidas asjad edenevad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konspekt tuleb ise koostada ; <p>Konspekti koostamine on vajalik, sest nii juba õpib ja on kergem materjali omandada.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpetajatega tuleb ühendust võtta kohe täna ja kirjutada meilile; <p>Kui mõne õpetajaga pole võimalik kokku saada siis on olemas kooli kodulehel meiliaadressid.</p> <p>Õpilasele oleks meeldinud asjaga rohkem venitada, aga paraku pole selleks aega ja selleks, et õpilane kooli õigel ajal lõpetaks on teda vaja natuke tagant sundida.</p> <p>IV samm: lahenduste väljavalimine Ühise arutelu põhjal otsustasime:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alustama peab kohe täna; • Paika peab panema tähtajad; • Kohalviibivad aineõpetajad annavad materjalid kohe täna; • Vajadusel kasutada ka vahetunde; • Konspektid teha ise, koopiaid kasutada siis, kui õpikut raamatukogus pole; • Vastama hakata mitut ainet korraga (s.t. võtta materjalid 3-4 aines ja tegeleda nendega.) • Paari nädala pärast vaatame olukorra üle- mis tehtud ja mis edasi teha. •
<p>Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused</p>	<p>V samm: lahenduste planeerimine Õpilane saab täna ülesanded matemaatikas ja bioloogias. Bioloogia vastamine toimub 2 nädala pärast ja matemaatika 3 nädala pärast. Vahepeal tuleb käis korralikult tundides ja külastada konsultatsioone. Vestluses kasutasime kehtestavaid mina sõnumeid: ma tahan et sa kõikides tundides osaled, ma tahan, et sa kõigepealt vastad</p>

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

	<p>ära bioloogis, ma tahan , et sa tähtaegadest kinni pead ...jne. Õpilane oli sellise korraldusega nõus ja lubas hakata võlgadega tegelema. VI samm: tulemuste hilisem kontroll. Õpilane on tähtaegadest kinni pidanud ja enamus aineid vastatud. Hetkel sooritab praktikat ja juuni algul on veel mõni nädal, et likvideerida viimased võlad.</p>
--	--

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 12

Aeg Koht	Aprill, 2013.a
Osalejad	Rühmajuhataja Õppenõustaja Ümarlaua juhtliige Ümarlaua liige/kehalise kasvatuse õpetaja
Probleem/Olukord	Teise kursuse õpilasel Oskaril esineb palju puudumisi õppetööst, seoses aktiivse ja heal tasemel tegelemisega jalgpallis, mistõttu on tekkinud suured õppevõlgnevused. Õpilane põhjendab seda väsimuse ja ajadefitsiidiga. Vaatamata võlgadele on õpilasel soov võlad likvideerida ja kool lõpetada.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja ning õppenõustaja vestlevad lapsevanema (ema) ning õpilasega.• Rühmajuhataja vestlus õpilasega.• Rühmajuhataja vestlus juhtkonnaga võimalikust individuaalõppegraafiku kohaldamisest.• Rühmajuhataja vestlus kehalise kasvatuse õpetajaga võimalikust aktiivsemast õpilase kaasamisest kooli sporditöös.• Kehalise kasvatuse õpetaja vestlus õpilasega.• Õpilane osaleb individuaalõppegraafiku koostamisel omapoolsete ettepanekutega.• Rühmajuhataja ning lapsevanemad teevad omavahelist koostööd.• Koolisisene koostöö: rühmajuhataja – aineõpetajad – õppenõustaja.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 13

Päevakord:

1) Koolitusel õpitu läbiproovimine

LP-mudeli läbitegemine 1-6. sammuni ning kokkuvõtted koolis läbiviidud ümarlaudadest (õnnesutmisel/ebaõnnestumised). Probleemi omaniku määratlemine kolmest vaatenurgast lähtudes.

Otsustati:

Kooli personalile on vaja täiendavalt selgitada õpilasabi ümarlaua kui ennetustegevuse ning probleemidega tegelemise meetodi eesmärgid ning kasutamist

Aeg Koht	Ümarlauad ajavahemikul oktoober 2012-mai 2013
Osalejad	Kogu kooli kollektiiv TR töörühma poolt läbi viidud 4 arengupäeva.
Probleem/Olukord	<ol style="list-style-type: none">1. Info ei liigu. Inimestel puudub motivatsioon ja koostöö on häiritud2. Meetmed väljalangevuse vähendamiseks ja õpetamiskvaliteedi tõstmiseks/ kes mida võiks ja peaks tegema/3. Meetmed väljalangevuse vähendamiseks ja õpetamiskvaliteedi tõstmiseks/mida MINA saan teha4. INNOVE teabepäev seoses uute õppekavadega
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Peaesmärk- teadvustada meie kooli jaoks olulisi probleeme

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

- Luua koostöö vorm, mis võimaldaks viia kollektiiv ühiste kokkulepeteni võimalikes tegevustes.
- Metoodiliste koolituste läbiviimine
- Kogemuste vahetamised, tundide külastamised, tunniplaani efektiivsemaks muutmine, töö omaenda metoodikaga
- Probleemide delegeerimine neile, kelle töö on seda teha
- Osakonnakesksed analüüsid
- Isiksusekesksed analüüsid

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 15

Päevakord:

1. TST ülesannete eesmärgistamine –*sammud alla* tehnika

Kuulati:

Toimus üldine olukorra analüüs

Otsustati:

TST ümarlaud seab

eesmärgiks

väljalangevuse vähendamise, lõpetajate protsendi suurendamine

Mis takistab selle teostamist?

1. Motivatsiooni langus õpilastel.
2. Majanduslikud ja sotsiaalsed probleemid.
3. Õpetajate ebakindlus ja teadmatus kooli tuleviku suhtes.
4. Ühiskonna hoiakud kutsehariduse suhtes.
5. Õpetajate sotsiaalne staatus ühiskonnas.

Millised on kõikvõimalikud lahendused?

1. Õppemetoodika kaasajastamine.
2. Õpilaste boonussüsteemi väljatöötamine, kiitmine, tunnustamine.
3. Individuaalne lähenemine iga õpilase puhul, nõustamine.
4. Eritoetused, õpetajate premeerimissüsteem – tulemustasu.
5. Psühholoogi abi nii õpilastele kui ka õpetajatele.

6. Vanematega koostöö parem organiseerimine.
7. Täiendkoolitused õpetajatele.
8. Osakonna materiaalsete ressursside suurendamine.

Millised takistused nende lahendustega kaasnevad?

1. Majanduslik seis kutseõppeosakonnas, puudub võimalus otsustada iseseisvalt rahaliste vahendite kasutamise üle. Pole võimalik tasustada abipersonali.
2. Ruumikitsikus, tehniliste vahendite nappus.
3. Vähene vanematepoolne aktiivsus.
4. Pedagoogide passiivne suhtumine enesetäiendamisse, vähene eneseanalüüsi oskus.
5. Õpetajate ajapuudus seoses ülekoormusega. Puuduvad mitmete ainete õpetajad.
6. Haridusministeeriumi ja akadeemia juhtkonna seisukohtade ebamäärasus kutseõppe jätkamise osas.

Kuidas neid probleeme lahendada?

1. Osa probleeme saab lahenduse, kui ministeeriumis võetakse vastu konkreetne otsus merealase kutseõppe vajalikkuse kohta ja töötatakse välja praktilised lahendused üleminekuks uuele süsteemile.
2. Seoses nende otsustega saavad mingisuguse lahenduse ka õppetöö rahastamise ja ruumide probleemid.
3. Leida võimalusi parandada meeskonnatööd koolis ja muuta õpetajate suhtumist enesetäiendamisse.
4. Jätkata tööd lapsevanematega, püüda tõsta nende aktiivsust ja teadlikkust.
5. Püüda läheneda õpilastele individuaalselt, arvestades nende isikuomadusi ja vanust.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 16

Aeg Koht	
Osalejad	I kursuse ehituse eriala õpilane Rühmajuhataja Erialaõpetaja Bioloogiaõpetaja
Probleem/Olukord	<p>Kris astus ehituskooli ehituse erialale ja juba esimesest päevast on tekkinud probleeme õpilase sõnavaraga. Kris on väga jutukas, kaasõpilaste seltskonnas püüab võtta liidrirolli ja käitub väljakutsuvalt.</p> <p>Kõige hullem on see, et Krisi sõnavara on väljakannatamatu. Ta kasutab väga palju ebatsensuurseid väljendeid ja seda nii suhtlemisel kaasõpilastega kui ka tundides õpetajatega. Juba on olnud juhuseid, kus õpilane on tunnist kõrvaldatud ja seda lausa esimesel koolinädalal. Rühmajuhatajale on juba teised õpilased öelnud, et ka neid häirib Krisi pidev ropendamine ja ülbe käitumine. Otsustasime kutsuda Krisi ümarlauda, et tekkinud olukorda selgitada ja püüda midagi ette võtta, et õpilase käitumine ja suhtlemisstiil muutuksid. Ümarlaua kogunemisele on eelnenud Krisi vestlus rühmajuhatajaga ja poisi isaga. Suurem pahandus oli füüsika tunnis, kus õpetaja poisi tunnist välja saatis ja enne ei lubanud tagasi tulla kui poiss on oma käitumisest järeldused teinud. Õpilane ise aga mingeid järeldusi oma käitumisest teha ei oska. Ümarlauas on vaja see konflikt ka lahendada. Krisi isa sõnul on tema sõnavaraga alati probleeme olnud ja sellest on juba põhikooli ajal palju juttu olnud. Kris ropendab ka kodus ja seda ka jutuajamisel isaga. Isa sõnul ei oska tema enam midagi ette võtta, kuna kõik kasvatusvõtted (alates vestlemisest kuni keretäieni) on järele proovitud ja miski ei aita. Ümarlauas toimus vestlus Krisiga inimese sõnavarast ja sõnavara kasutamisest, miks ei sobi kasutada ebatsensuurseid väljendeid.</p> <p>Õpilane tunnistab, et ta sõnavara on kohutav ja väidab, et ei saa sinna midagi teha. Samas on inimese sõnavara kontrollitav ja poiss peab lihtsalt hakkama oma sõnavarakasutust jälgima. Sai ka analüüsitud füüsika tunni</p>

	<p>konflikti. Kris tunnistab , et sai aru miks ta välja visati tunnist. Lepiti kokku, et ta vabandab õpetaja ees ja püüab üldse vähem rääkida, et ebasobivaid sõnu jutu siss ei lipsaks. Oma sõnavara kasutamist peab poiss hakkama kontrollima ja alustada tuleks sellest , et alguses lihtsalt vähem rääkida (Kris on väga jutukas) ja siis püüda juba ka oma sõnavara kontrollida. Kahjuks lipsasid poisi jutu siis ka ümarlaua vestluses mõned sobimatud sõnad-sellele sai ka kohe tähelepanu juhitud. Kris lubas hakata tegema soovitude järgi ja hakata ennast rohkem kontrollima. Lubas ka oma käitumist parandada.</p>
<p>Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilase vestlus ümarlaua liikmetega • Veel üks rühmajuhataja vestlus Krisi isaga, et anda teada ümarlaua koosoleku otsustest. • Rühmajuhataja vestlus kursusekaaslastega, et saada teada nende seisukoht Krisi suhtes. • Aineõpetajatel vajadusel saata õpilane ukse taha järele mõtlema paariks minutiks ja siis vabanduse vastu võtmine. • Rühmajuhataja peab kontakti õpilase isaga , kes püüab kodus poja sõnavaraga tegeleda. • Igapäevane tegelemine poisi endaga, hea käitumise korral kiita ja halva korral püüda veenda teistmoodi käituda. • Väga oluline on koostöö: rühmajuhataja-erialaõpetaja-isa-Kris. • Probleemi lahendamine saab olema pikaajaline, aga alustame väikestest asjadest ja loodetavasti olukord paraneb. • Oluline on asjaosaliste järjepidevus.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 17

Aeg Koht	Aprill 2013
Osalejad	Arenguosakonna projektijuht Rühmajuhataja Üldainete õpetaja Õpilaskodu juhataja Õppeosakonna juhataja
Probleem/Olukord	Esimese kursuse noormees pandi kaaslaste poolt tüdrukute wc-sse kinni. Lisaks kutsuvad kursusekaaslased õpilast sageli tütarlapse nimega. Õpilane on häiritud ning on hakanud seetõttu tundidest puuduma, õppeedukus langeb. Suhted kursusekaaslastega on halvad.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Rühmajuhataja vestleb kiusatavaga.• Rühmajuhataja vestleb aineõpetajatega, et välja selgitada, kas ja kui sageli on õpilase kiusamist märgatud ning millised on olnud sekkumismeetodid.• Rühmajuhataja vestleb kiusamise alla kannatanud õpilase vanematega.• Rühmajuhataja võtab ühendust kiusajate vanematega ning teavitab neid olukorrast.• Rühmajuhataja vestleb õpilase kursusekaaslastega, et selgitada välja kiusamise põhjused.• Rühmajuhataja ning aineõpetajad jälgivad ühiselt edasist olukorda ning teavitavad jätkuvate probleemide korral ümarlaua meeskonda.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr. 18

Aeg Koht	12.veebruar 2013
Osalejad	K11 õppegrupp, klassijuhataja, valdkonnajuht, kasvtöö metoodik ja psühholoog
Probleem/Olukord	Grupi sisepinged
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Viia läbi suhtlemistunnid, et lähendada tervet gruppi• Individuaalne psühholoogi ja kasvtöö metoodiku nõustamine• Valdkonnajuhi vestlus aineõpetajatega, soovitusel

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Ümarlaud nr 19

Aeg Koht	29.jaanuar, 2013.a
Osalejad	Arenguosakonna projektijuht Rühmajuhataja-nõustaja
Probleem/Olukord	Neiu eestkostja võttis ühendust ja teavitas, et tütarlast viimasel ajal kiusatakse koolis. Kiusajaks on üks endine sõber ja kursusekaaslane, kes igal võimalusel püüab tütarlast alandada. Samuti saatis noormees solvavaid e-kirju tütarlapse emale (kes töötab Soomes hetkel). Tütarlapsega vesteldes selgus, et solvavad märkused algasid siis, kui tütarlaps leidis endale poiss-sõbra. Kursusekaaslased on erapooletud, kuid oma rühmajuhatajalt tütarlaps abi otsima ei lähe, sest ütleb, et tal puudub hea kontakt rühmajuhatajaga.
Kokkulepped/Võimalikud lahendused/Otsused	<ul style="list-style-type: none">• Ümarlaua liige suhtleb tütarlapsega edasi (kuna probleem edastati talle - usaldusisik).• Kokkulepe õpilasega - esmalt räägib ta ise noormehega ning kui sellest midagi ei muutu, siis vestleb edasi ümarlaua liige.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

ALLIKAD

Edovald, T (2003). *Võrgustikutöö võimalusi töös lastega*. Tallinn: ETPV Trükikoda.

Klaar, M & Übius, Ü & Raydsepp- Alt, U (2007). *Tugiteenuste võimalused ja spetsialistide töörollid Tallinna üldhariduskoolides*. Tallinn.

Learning environment and pedagogical analysis

http://lpmodellen.files.wordpress.com/2011/08/lp-modellen_eng.pdf

Lukk, K (2007). *Kooli ja kodu koostöö. Eesti kool 21.saj algul: kool kui arengukeskkond ja õpilase toimetulek*. Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Maaelu Arengu Instituut (2005). *Huvialaharidus ja huvitegevus*.

Randma, L (2010). HEV-koordinaatori rollist koolis.

Talts, L (2001). Kooli ja kodu koostöömudelid. *Haridus, 6*

[\(https://www.eesti.ee/est/koolitervishoid_terviskasvatus/](https://www.eesti.ee/est/koolitervishoid_terviskasvatus/)